

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXVI. évfolyam

Subotica, CSÜTÖRTÖK, 1925 február 19.

48. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délelőtt
Telefon szám: Kiadóhivatal 8-58. Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

Kiadóhivatal: Subotica, Aleksandrova ul. 1. (Lelbach-palota)
Szerkesztőség: Aleksandrova ul. 4. (Rossia-Foucière-palota)

Módostól Temerinig

A jugoszláviai magyarság egyik vezetőjétől kaptuk ezeket a sorokat, melyeket a cikkíró illusztris személyére való tekinteten kívül a benne fölvetett megfontolást érdemlő gondolatok miatt a magyarság nyilvánossága elé bocsátunk.

A német-párt egyik vezetője, dr. Neuner Vilmos, a választási kampány alatt igyekezett meggyőzni a módosi és párdányi németeket arról, hogy ez idő szerint a saját nyomorúságos helyzetük követelményeit és nem a német-párt politikai érdekeit kell szem előtt tartaniok, amikor az urnák elé járulnak. A módosi és párdányi németeknek rengeteg szenvedés jutott osztályrészül hazájuk kényszerű cserélgatése folytán. A románok a kiűrités alkalmával súlyosan megsarcolták őket és még igen sok kívánnivalóink van hátra az új impérium jóváérteli intézkedései tekintetében. Eppen ezért dr. Neuner azt tanácsolta nekik, hogy ezúttal ne a német-párt választási esélyeinek javítására, hanem a maguk speciális bajainak orvoslására törekedjenek és szavazzanak a kormánypártra, amelynek jóindulatú támogatása nélkül nem állhatnak egyhamar talpra. A módosi és párdányi németek mégis a német-pártra szavaztak, mert pillanatnyi érdekeik sugallatát tulharsogta a faji szolidaritás, a kulturális közösség és a német pártban összekovácsolódott nemzetiségi együvértartozás parancsa.

Ezt a jelenséget, amely frappánsul jellemző a német kisebbségnek a német párthoz való bensőséges viszonyára, állítsuk párhuzamba a magyar kisebbségnek a magyar párttal szemben február 8-án tanúsított magatartásával. A magyar párt vezetői váltig hirdették, hogy a magyarság a föld- és iskolakérdésnek s általában az állampolgári jogegyenlőség problémájának kielégítő rendezését csak úgy érheti el, ha szavazataival a magyar párt jelöltjeit segíti be a parlamentbe. Nem lehet letagadni, hogy a magyar párt vezetőinek ez a figyelmeztetése a magyar tömegeknél visszhang nélkül maradt. A szemek bizonyító erejét nem lehet lerontani, már pedig kétségtelen, hogy szintiszta magyar községekben az urnák elé került magyarok egy része a radikális, más része a demokrata és harmadik része a magyar pártra szavazott.

Az ország magyarságának először volt alkalma plebiszcitum alakjában véleményt nyilvánítani vezetői politikai koncepciójáról s kiderült, hogy a szláv pártok mérkőzésében a magyarság más szerepet kíván, mint amilyent számára a vezetők kijelöltek. A magyar párt vezetői a választási agifáció megindítása előtt kimondották, hogy a párt megtartja különállását, nem köt szövetséget más pártokkal, mert nem akar beleegyezni a két

nagy blokk közjogi harcába. A választások eredménye azonban azt mutatja, hogy a magyar választók ezrei ezt az elszigetelődést helytelennek ítélik. A magyar választók ezrei elutasították maguktól azt a felfogást, hogy a jugoszláviai magyarság csak a saját erejében bízhatik és a vezetők döntése ellenére fegyverbarátokat kerestek, mert az a nézetük, hogy magukra hagyatva képtelenek hatékony küzdelmet folytatni a kisebbségi jogok teljesedéséért. Ehhez képest a magyarság a választásokon kormánypártra és ellenzékre is tagozódott. Akik úgy vélik, hogy a kormányzópárt erősítéséért ellenértéket lehet nyerni nemzetiségi vívmányokban, azok a radikálisok mellé szegődtek; akiknek pedig az a hitük, hogy az ellenzéki blokk győzelem a demokrácia térhódítását jelentené, azok a demokratákra szavaztak.

A módosi és párdányi németek tehát országos vezetőik tanácsának ellenszegülve, szavaztak le — saját pártjukra, míg a szentai, horgosi, topolai, kishegyési, temerini, adai, moholi és baranyai magyarok, szintén vezetőik tanácsának ellenszegülve, szavaztak le — a radikális, vagy a demokrata pártra. Fájdalmas tapasztalat ez, de szabad-e kitérni lerögzítés elől, csak hogy egyéni érzékenységek még karcolást se kapjanak, szabad-e a verecségből merithető okulást belefojtani hű látzatok bálványimádásába? Igazolhatja-e jogos érdek annak a feltételező észrevételnek elhallgatását, hogy a magyar párt vezetői és a magyar tömegek között nem volt meg az a szoros kontaktus, amely nélkül a kisebbségi közakarát ki nem tapintható?

A németiség nemzetközi viszonylatban is kiterjedtebb és befolyásosabb etnográfiai egység tagja, mint a magyarság és a németeket ért sérelmek a külpolitikában is élénk visszatetszést lármáznak fel, de azért a jugoszláviai németek nem engedik meg maguknak azt a fényűzést, hogy izolálják magukat a szláv pártoktól. A német párt a két évvel ezelőtti választásokon a radikális párttal kötött egyezséget, az időközben lezajlott események hatása alatt azután az ellenzéki párt-szövetség felé orientálódott. Ennek a taktikai hajlékonyságnak az a magyarázata, hogy a német párt vezetői felhatalmazást kértek és kaptak választóiktól a helypolitikai erők összekövésébe kapcsolódó aktivitás kockázatainak vállalására.

En úgy gondolom, hogy a magyarság nemcsak itt, ahol nemzeti kisebbség, hanem Magyarországon is, ahol uralkodó többség, rá van szorítva arra, hogy a faji társatlanságából eredő hátrányokat a szláv népekkel való közelebbi nexusok kiépítésével ellensúlyozza. Ennek fő oka az S. H. S. királyság magyar népének, talán még inkább, mint a németeknek, szervesen bele kell illeszkednie az itteni politikai ténye-

zők együttesébe. A Vajdaság magyarjai ennek a történelmi szükségességnek engedelmessé váltak, amikor a magyar párt vezetői által hozott határozattól eltérően kiléptek a rájuk szabott *splendid isolation*-ból és politikai hitvallásuk utmutatását követve, a nagy pártok valamelyikéhez csatlakoztak.

Amde a magyar párt vezetőinek és a magyar tömegeknek az a kon-

troverziája, amelyre a választások tanulságai rávilágítanak, nem ok a magyar ügy igaz harcainak elcsüggedésére. A tévedések kiigazíthatók, a mulasztások pótolhatók, a kopott módszerek kicserélhetők, csak habozás nélkül le kell vonni a következtetéseket és mindenekelőtt meg kell menteni a magyar szervezeteket presztízsük dühös — megmentőitől

Minisztertanács a király elnöklete alatt

Elmaradt Davidovics Ljuba szerdára hirdetett beszéde
Hírek új kormánykoalicióról

Beogradból jelentik: A kormány tagjai szerdán délután öt órakor a királyi udvarban minisztertanácsot tartottak Sándor király elnöklete alatt. A minisztertanácsban, amely este háromnegyed hétkor ért véget, hírek szerint az általános politikai helyzet került megvitatásra. Az ülés lefolyásáról semmi sem került nyilvánosságra, az udvarból távozó miniszterek az újságíróknak nem nyilatkoztak.

A király elnöklete alatt tartott minisztertanácsnak politikai körökben nagy fontosságot tulajdonítanak, különösen azért, mert nem tartják kizártnak, hogy a radikális párt már a közel jövőben a politikai helyzet olyan megoldását választja, amely eddigi szövetségét, a Pribicevics-pártot kiváltsra kényszeríti a kormányból. Az a körülmény azonban, hogy Korosec nem várta be az udvari minisztertanács eredményét, arra mutat, hogy a szlovén néppárt lesz az, amely a radikális párttal egyezség alapján koalícióba lép. Az általános vélemény szerint az ellenzéki blokkal, mint *kompakt politikai egységgel* kell számolni és egyáltalán nem valószínű, hogy a blokk pártjai között hamárosan meglazul a viszony. Jellemző különben, hogy Davidovics Ljuba, annak ellenére, hogy az ellenzéki sajtó bejelentette, a demokrata párt főbizottságának ülésén nem mondotta el várt nagy beszédét, ami azt bizonyítja, hogy a blokk tényleges vezetője még nem tartja elérkezettnek az időt, az ellenzéki politikai programjának publikálására.

Közös klubba tömörülnek az ellenzéki pártok

Az ellenzéki pártok szándékait egyébként teljes homály fedi. Nagy fontosságot tulajdonítanak annak a tervnek, amely szerint a blokk pártjai *közös parlamenti klubot* alakítanak. Ezt a tervet már a régi parlament idején felvetette Radics István, de a blokk pártjai részéről akkor erős ellenzésre talált. Most ismét Zagreből próbálják keresztülvinni, ahol azzal érvelnek, hogy taktikai lépésnek rendkívül életrevaló a kö-

zös parlamenti klub gondolata, tekintettel arra, hogy így az ellenzéki blokk legerősebb szervezett ereje lenne a parlamentnek, miután a radikálisok és a Pribicevics-párt külön klubot alkotnak. Ellenzéki körök remélik, hogy ezúttal a terv megvalósítása sikerre fog vezetni.

Zserjav és Surmin miniszterek visszaérkeztek Beogradba

A kormány vidéken tartózkodó tagjai Surmin kereskedelemügyi miniszter és Zserjav adóügyi miniszter szerdán reggel visszaérkeztek Beogradba és este résztvettek az udvarban tartott minisztertanácsban.

A belügyminisztérium a választási erőszakosságokról

A belügyminisztérium hivatalos kommunikét adott ki, amelyben cáfolja az ellenzéki blokk vádjait a választási terrorra vonatkozólag. A kommuniké megállapítja, hogy az ellenzéki blokk állításai önmagukban ellentmondóak és hogy az újonnan megválasztott nemzetgyűlés a törvényesség minden kellékével bír, kormánypárti többsége pedig teljesen alkalmas a pozitív törvényhozó munkára. Az erőszakra vonatkozó panaszokat — mondja a kommuniké — az arra illetékes verifikációs bizottság és a nemzetgyűlés fogja megvizsgálni és nem fog megfélemezni az ellenzéki pártok szervezett csapatainak, valamint Radics harcikulönítményeinek működéséről sem.

Peles a radikálisok terrorizálásával vádolja a Pribicevics-pártot

Dr. Peles Dusán volt szociálpolitikai miniszter, aki a radikális-párt listavezetője volt a zagrebi kerületben, feltűnést keltező cikket írt a zagrebi »Radikalski Glasnik« című lapban arról, hogyan akadályozták meg a független demokraták Horvátországban a radikális-párt választási sikerét.

A karlováci Pribicevics-párti főispán — írja Peles — utasítást adott az alantas hatóságoknak, hogy a radikális jelöltek letörésére minden eszközt vegyenek igénybe. A cá-

lasztási bizottságok elnökeinek ki-
nevezési okmányait nem kézbesítet-
ték ki, nem engedték, hogy a vá-
lasztásokat vezessék, hanem he-
lyükbe erőszakos független demo-
kratákat ültettek. Sok helyen elker-
gették a radikális urnaőröket, átön-
tötték a golyókat a radikális urnák-
ból a Pribicevics-pártba. A vá-
lasztás napjára felgyűverezték a
dobrovoljácokat, akik a radikális
szavazókat otthonmaradásra kény-
szerítették. Sok radikális funkcioná-
rust és szavazópolgárt véresre ver-
tek.

Peles követeli, hogy parlamenti
választottbírók ítélik meg a Pribi-
cevics ellen emelt vádai ügyében.

Anyja és leánya

A tornyospusztai gyilkosság a bíróság előtt

Mult év november 2-án, Tornyospusz-
tán véres családi dráma játszódott le,
amelynek Montányi Károly jómódu gar-
galkodó áldozatul esett.

Montányi este felé hazatért lakásába,
ahol felesége, Mery Borbála és mostoha-
leánya, Tóth Franciska tartózkodtak.
Montányiné megvárta, míg férje elal-
szik, majd hét óra felé behatolt mosto-
haleányával az alvó ember szobájába,
ott az asszony egy baltát vett elő, amely
előre oda volt készítve egy zsámoly
alá, a leány pedig egy nyújtófát —
amely az ágyban volt már előre odatéve
— és ketten elkezdtek ütlegelni Mon-
tányit. Az ütések a szerencsétlen em-
ber fejét érték, úgy, hogy koponyája
több helyen megrepedt. Montányi végső
erőfeszítésében kiugrott az ágyból és
támadói elől az udvarra akart menekü-
lni. A ház küszöbén azonban eszmélet-
lenül összeesett. A szomszédok figye-
lemre lettek a jajveszékeltésre, átmen-
tek Montányiékhoz, ahol eszméletlen
állapotban találták Montányit. A szom-
szédok rendőrökért szaladtak. Több
rendőr jelent meg a helyszínen, Mon-
tányit kocsira tették és szállították a
szentai közkórházba. Ott azonnal gon-
dos ápolás alá vették a súlyosan sebe-
sült Montányit, de már nem lehetett

rajta segíteni és másnap meghalt, anél-
kül, hogy egy percre is visszanyerte
volna eszméletét. Montányinét és Tóth
Franciskát letartóztatták és bezárlitot-
ták a szuboticei ügyészség fogházába,
ahol november 18-ika óta vizsgálati fog-
ságban vannak.

Ebben a bűnügyben pénteken tartják
meg a főtárgyalást a szuboticei törvény-
széken. Az ügyészség előre megfontolt

szándékkal elkövetett emberöléssel vá-
dolja Montányinét és Tóth Franciskát.
A főtárgyalást, amelyre tizennyolc tanu
van beidézve, a földszinti nagy főtár-
gyalási teremben tartják meg. A büntető-
tanácsban Pavlovics István törvényszéki
elnök fog elnökölni, a közzéadást dr.
Vasziljevics Ljuba államügyész képviseli,
a védelmet dr. Kellert Benő ügyvéd
látja el.

A beográdi rendőrség fölfedezte a kommunisták rejtett nyomdáját

Husz embert letartóztattak

Egy hónappal ezelőtt a beográdi
rendőrségnek kommunista plakátok ju-
tottak a kezébe, amelyeken az állott,
hogy a kommunista-párt központi bi-
zottságának nyomdájában készültek.
Megállapították ezenkívül, hogy Beo-
gradban rendszeresen megjelenik egy
»Kommunist« című lap.

A rendőrség nyomozást indított an-
nak megállapítására, hogy hol van a
kommunisták nyomdája, a házkutatások
és kihallgatások azonban mindeddig nem
lártak sikerrel, mert maguk a párt tag-
jai sem tudták, hol készülnek a nyom-
tatványok. Különös figyelmet fordítottak
a Bulbulder nevű proletár-városnegyed-
re, ahol a kommunista mozgalom sok
vezetője lakik, de a megfigyelés ered-
ményét a kommunisták úgy igyekeztek
meghüszítani, hogy ellen-delektívekkel
kísérték a rendőri nyomozóknak min-
den lépését és veszély esetén különbö-
ző jeladásokat alkalmaztak.

Kedden hajnalban a központi rendőr-
ségről nagyobb csoport indult utnak a
proletárnegyedbe Lazarevics Ljubisa
rendőrfőnök vezetésével. Háznál-házra
lártak a nyomda keresésére és a Gju-
niceva uca 8. számú házban gyanus
zajt hallottak. Bár a kis viskóról nem
téltelezték fel, hogy nyomda működik
benn, amelyről azt hitték, hogy modern,
nagy üzem, mégis bementek a házba. A
ház lakói: Csipicsics Koszta famunkás
és felesége zavartan fogadták a rend-
őrségi embereket, akik a nyomda iránt

érdeklődtek. Csipicsics kijelentette, hogy
a nyomdai munka nem szakmája és egy
nagy utazókofferrel mutatva közölte,
hogy éppen el akar költözni Beograd-
ból Kikindára. Az egyik rendőrtiszt er-
re megjegyezte, hogy bizonyosan a bő-
röndben van a titkos nyomda, mire a
házaspár még inkább zavarba jött. Fel-
nyitották a bőröndöt és abban egy tel-
jesen új, modern kézi-nyomógépet és
nagy mennyiségű szedést találtak. A gép
egy óra alatt ezer példányt képes elő-
állítani. Megtalálták a »Kommunist« ci-
mű újság hecsomagolt példányait is.

Csipicsicet és feleségét azonnal let-
tartóztatták. Kihallgatásukból kiderült,
hogy a lap szedése másutt készült és
minden esetben két munkás szállította
el onnan a készedett anyagot a »nyom-
dába« és csak ez a két munkás tudta,
hol van a nyomda. A rendőrség az ügy-
gyel kapcsolatban mintegy husz embert
tartóztatott le, köztük Pijade Móse új-
ságitót, Mitics Ljubomir zenitista
költőt, Pasics Gyóka droguistát és má-
sokat.

Az ellenzéki Novosti szerda esti szá-
mában annak a gyanújának ad kifeje-
zést, hogy feltűnt incidensről van szó és
megfelelő alap nélkül újabb kommunis-
ta pert akarnak inszenálni. A lap meg-
állapítja, hogy a letartóztatott Csipicsics
a szembesítésnél nem is ismerte meg
Pasics Gyóka gyógyszerészt, akiről pedi-
g — a lap szerint — előzőleg rendőri
fenyegetésre azt vallotta, hogy tőle

származik a kézirnyomda. A szembesi-
tés folytán Pasics Gyókat és Mitics
Ljubomirt szabadlábrahelyezték.

Ezzel szemben a Pribicevics-párti
Recs a legerélyesebb vizsgálatot köve-
teli az ügyben és nem tud arról, hogy
bárkit is szabadlábrahelyeztek volna. A
lap szerint a rendőrség egy-két napon
belül átadja a letartóztatottakat a viz-
sgálóbíróknak. Hogy ezután szabadonbo-
csátják-e őket, vagy sem — írja a lap
— az kérdéses. Az első esetben —
folytatja a cikk — amely sajnos nem
ritka bíróságainknál, szabadon elmond-
hatnók, hogy állami hatóságunk gyenge,
nem tudja megőrizni auctoritását. A lap
végül energikus intézkedéseket követel
a letartóztatottak ellen.

Tisztujítás

a szuboticei Jogászegyletben Ujból Pavlovics Istvánt választották elnökké

A szuboticei Jogászegylet szerdán
délután öt órakor tartotta évi rendes
közgyűlését a törvényszék 51. szá-
mu termében Pavlovics István tör-
vényszéki elnök elnöklése alatt.

A közgyűlésen Gyorgjevics Jo-
ván törvényszéki bíró a Jogászegy-
let titkára beszámolt az egyesület
mult évi tevékenységéről, majd dr.
Veréb Gyula ügyvéd, az egyesület
pénztárosa terjesztette elő a pénztá-
ri jelentést. A jelentések tudomásul-
vétele után megválasztották az
egyesület tisztikarát. Elnökké köz-
felkialtással újból Pavlovics István
törvényszéki elnököt választották.
Alelnökök lettek Kiszely Frányó, a
szuboticei írásbírószék vezetője és
dr. Manojlovics Jócó ügyvéd. Titká-
rok Gyorgjevics Jován és dr. Dia-
mant Ernő törvényszéki bírók, pénztá-
ros dr. Veréb Gyula ügyvéd. A
választmány tagjai a régiek marad-
tak.

Este nyolc órakor a Bárány-szálló
termében kétszáz terítékes bankett
volt, amelyen számos felkőszöntő
hangzott el. A bankett után tánc kö-
vetkezett, amely a hajnali órákig
tartott.

Péter király magyar nevelője

Adalékok a szerb-magyar történelmi kapcsolathoz

A vajdasági lapokban gyakran talál-
kozunk olyan közleményekkel, amelyek
a szlávok és magyarok közös multjának
az emlékeit idézik föl s a két nép-
faj közti kapcsolatokra hívják föl a fi-
gyelmet.

Érthető, hogy a Jugoszláviában élő
magyarok, akik hű fiaik akarnak lenni új
hazájuknak s e becsületes és őszinte
szándékukért rokonszenvet és megbre-
csülést várnak, keresik azokat a kapaso-
kat és érzelmi közösségeket, amelyek
a szlávokat és őket összefűzve, alkal-
masak arra, hogy a kölcsönös megértést
s a magyarság iránti bizalmat elősegít-
sék. A jelenben s a jövőben a legter-
mészetesebb ily kapocs egy közös —
szláv-magyar — kulturának a kiterme-
lése, egymás kulturájának a tiszteletben-
tartása és támogatása, a multa nézve
pedig régi közös emlékeknek a felkuta-
tása és emlékezetbehozása.

Ily érdekes emlék például — s ezt
tudni kell minden szerbnek és minden
magyarnak —, hogy I. Péter királynak
(uralkodónk édesatyjának) és testvérei-
nek magyar ember volt a nevelője: a
tudós Podhorszky. Egyike volt ez a
leguniverzálisabb képzettségű és legto-
bb tudó magyaroknak, afféle polihisz-
tor-természet, akinek az egyetemes s a
tudományosság minden területére el-
ágazó érdeklődésén kívül volt még egy
specialitása is: a nyelvbuvárlat. Több
mint husz nyelvet beszélt, s mindegyi-
ken — okosan, s nem egy munkáját még
ma is haszonnal forgatják azok, akik

összehasonlító nyelvészettel foglalkoz-
nak.

A tudása egyenesen szédítő volt, ta-
lán sok is ahhoz, hogy boldogulhatott
volna vele. Egész életében szegény volt,
sokat nélkülözött, s legszebb, legboldo-
gabb ideje az a két korszak volt, ami-
kor Széchenyi István házában mint Béla
és Ödön grófok tanítója s amikor Páris-
ban (az ő második hazájában) a Kara-
gyorgjevics fejedelem otthonában mint
a fiatal hercegek nevelője kellemes élet-
viszonyok közt a tudásának méltán ki-
járó uri kényelemben élhetett. De itt
nem Podhorszky Lajosról van szó, aki-
nek sajátos magyar — tehát szomorú —
sorsáról egyébaránt érdemes volna kü-
lön cikkben számolni be, hanem a ha-
tásról, amelyet egy kiváló magyar el-
me — ugyanaz, amely a legnagyobb
magyar fiainak a szellemét művelte —
a szerb hercegek mentalitására s így a
későbbi államalapító Péter királyra is
gyakorolhatott. Ez a hatás, senimi ké-
ség, csak jótékony lehetett, a humanisz-
tikus tudományoknak a tanai a Pod-
horszky ajkairól csak rokonszenves re-
zonanciát támaszthattak a szívesen mű-
velődő tehetséges hercegek lelkében, s
mondják, hogy a fenséges tanítványok
mindig méltánvállalással emlékeztek a tu-
dós magyar professzorra, aki a házuk-
nál barátságos fogadtatást és kellemes
otthont talált.

Am a magyar kapcsolatnak és a ma-
gyar befolyásnak Karagyorgjevics Pé-
ter életében ezzel még nincs vége. Mi-
kor a fiatal hercegek már nem volt
szüksége házi nevelőre, s amikor hiva-
tására készülve az államtudományokkal
kezdett foglalkozni, akkor Irányi Dániel
volt az (később a függetlenségi pártnak

haláláig elnöke és legtekintélyesebb ve-
zére), aki őt a politikai tudományokra
oktatta. Aki ismerte Irányi nemesszabá-
su karakterét, puritán becsületességét
és példátlan egyenességét (amely őt a
cinikusok szemében rossz politikussá,
de a morális gondolkozásukéban min-
taszerű emberideállá tette), az tisztában
lehet azzal, hogy a befolyás, amelyet
előkelő tanítványára gyakorolt, csak
üdvös lehetett.

Ezek az adatok — hogy Karagyorg-
jevics Pétert ugyanaz a férfiú nevelte,
aki a Széchenyi-fiukat, s hogy Jugo-
szlávia első királyát a politikai studium-
ba a legesziményibb jellemű magyar
politikus vezette be — maguk is elég
érdekesek azoknak, akik nem tudtak ró-
luk. Nagyobb érdekességük: az a pszi-
kológiai vonatkozás, amelyet királyunk
életében és működésében e tényekkel
összekötésként keresni szeretnénk.
Biztos, hogy fiatal uralkodónk közvetve
szintén részesült a magyar szellem és
magyar tudás megnyilvánulásában, azt
lehetne mondani: magyar nevelésben,
amelynek nyomai Péter királynál bizo-
nyára élete végéig megmaradtak, s így
ő rá, a trónutódra is kihatottak. Biz-
tos, hogy az a politikai kurzus, amelyet
egy nemes magyar jellem tartott a ta-
nítványának, megtartotta termékenyítő
hatását a későbbi nemzedék számára is,
s biztos, hogy az Irányi tanai, amely-
ket szívesen és lelkesen recipiált a fia-
tal Péter herceg, megmaradtak éleve-
nen az őrez király szívében is. S így
utódjának alkalma volt már a szláv
háznál magyar gondolatokkal is meg-
termékenyíteni az elméjét, amelyek a
szláv gondolkodással vegyítve csak üd-
vös — a szlávokra és a kisebbségi

sorsban élő magyarságra egyaránt hasz-
nos — kultureredményeket hozhatnak.

Még egy közös emlékről tudunk,
amely uralkodóházunk multját a ma-
gyarsághoz fűzte. A családnak Budape-
sten volt egy háza (ha jól emlékszem, a
Széchenyi-téren), ahol Péter herceg és
testvérei évekig laktak, s ahol szám-
üzetéstük idejében vendégszerető otthont
és sok magyar barátot találtak.

A lelkében talán több kapcsolat is
van, s lehet, hogy Sándor király, ha
magyar küldöttséget fogad, vagy ma-
gyar kérelmekről és serelemekről kap
jelentést, talán közös emlékekre és kö-
zös időkre gondol, amelyekről Genfben,
ahol reménytelenül ifjuságát élte, s ké-
sőbbben Belgrádban, ahol már mint trón-
örökös készült történelmi szerepére,
valószínűleg rokonszenves hangú emlí-
téseket hallott.

A nyomozó történetírás dolga lesz ki-
deríteni, hogy a két szomszédos népet
mi indította arra, hogy egymásra törjön,
— de az exigenciák tudománya dikálja,
hogy ha két nép közt annyi a közös
sors és a közös érdek, s azonkívül még
annyi lelki kötelék is van, mint az imént
felsoroltak, ott hékességnek, bizalomnak,
megértésnek kell felváltani a háború
ördöge által földidézett bizalmatlanságot.
Ami engem illet, én nem tudok meg-
hatottság nélkül gondolni arra, hogy
királyunk atyját ugyanaz a férfiú ne-
velte, aki Széchenyi Istvánnak a bizo-
dalmát bírta, s hogy országunk első
uralkodójának a politikai fejlődését az a
férfiú irányította, aki a magyar parla-
mentarizmusnak mindmáig egyik leg-
szebb jelensége és legnagyobb ékes-
sége.

KISEBBSÉGI ÉLET

A királyhágómelléki református egyházkerület a debreczeni püspökségtől való elszakadás után Sulyok István nagyváradi esperest püspökké választotta, de a román kormány a választást minden indoklás nélkül megsemmisítette. A református egyházkerület erre terjedelmes memorandumot intézett a román vallásügyi miniszterhez, akinek bebizonyította, hogy a választás teljesen törvényszerűen folyt le. A memorandumra most a román vallásügyi miniszter azt a választ adta, hogy a kerület önállósága és püspökválasztási joga addig el nem ismerhető, amíg a parlament le nem tárgyalja a vallás gyakorlatára vonatkozó, most készülő törvényjavaslatot; addig a kolozsvári egyházkerület a felettes fóruma a királyhágómelléki egyházkerületbe tartozó egyházközösségeknek.

A drágaság kérdésével sokat foglalkozik a prágai sajtó, amely mindenáron olyan bűnbakot keres, akire a súlyos gazdasági válság felelősségét rávarrhatja. A nemzeti szocialisták lapja, a »Pondelík«, a magyar nagybirtokosokat veszi elő, akik szerinte Szlovénia egyik vidékein tízezer holdakra terjedő földbirtokokat, főleg buzatermő vidékeket, megművelés nélkül hagytak. Ezek a földbirtokosok — írja — az államellenes magyar volt nemességhez tartoznak, akik a köztársaság alapjait akarják aláásni azzal, hogy a földet parlagon hagyják. A »Pondelík« szerint itt már csak a földreform legsürgősebb végrehajtása segíthet.

Az egyik prágai lap kimutatást közöl arról, hogy miibe kerülnek a csehszlovák kormányának a szlovák autonomista mozgalom ellen a külföldi sajtóban elhelyezett cikkek. A lap szerint a kormány egy esztendőben körülbelül harmincezer dollárt költ autonómia-ellenes külföldi propagandára. A legtöbb pénzt az angol lapok szubvencionálása emésztí föl, amelyek havonként közölnek cikket Illin-kák mozgalmaik befekettetésére.

A lengyel Keletgalicia orosz lakossága már esztendő óta küzd hiába az autonómiáért. A lengyel szocialista-párt nevében maga állt a mozgalom élére és a napokban javaslatot nyújtott át a lengyel kormánynak, amelyben egy autonóm ukrán tartomány alakítását javasolja. Ez a tartomány magában foglalná a sztaniszlavi vajdaság összes kerületét, a tarnopoli vajdaság összes kerületét, a volhíniai vajdaság összes kerületét, a lembergi vajdaság nagyobb részét (14 kerületet) és a poloznai vajdaság két kerületét. Az autonóm tartomány lakosai, akik lengyel állampolgárok maradnak, az összes polgári jogokat és privilégiumokat élvezik, külön választanak képviselőket és szenátorokat a képviselőházba és a szenátusba az alkotmány előírásai és a választási rend szerint. A törvényhozó autonómia kiterjedne: a nyelvi, vallási és iskolai kérdésekre, a közművelődési és kulturális ügyekre, közigazgatási hatóságok szervezésére, a bíróságok, kerületek, vajdaságok és községek szervezésére, a rendőri bíróságra, az utépitészetre, nagyipari, gazdasági, mezőgazdasági és hasonló kérdésekre. E feladatok teljesítése céljából a tartománygyűlésnek joga van adótörvényeket hozni és az állami adóhozjárulást jóváhagyni. A tartománygyűlésnek kezdeményező joga a tartomány miniszterének van, kit a lengyel köztársaság elnöke nevez ki. A miniszter után, akinek tanácsadó szava van a minisztertanácsban, kezdeményező joga van a tartományi kormányának és a kormány egyes tagjainak, kik jöhetnek és hivatali rangban az államtitkárokkal egyenlők. Ezeket relatív többséggel a tartománygyűlés választja meg. A

lengyel köztársaság elnökének vétő joga van a tartománygyűlés által hozott törvény ellen, ha ez a törvény ellentétben áll a lengyel köztársaság alkotmányával, az autonóm ukrán tartomány alkotó törvényeivel, az államtörvényekkel és ha az az állam biztonságát veszélyezteti. A köztársaság elnöke hívja össze és napolja el a tartományi gyűlést.

A minisztertanács javaslatára ugyan 6 osztalja föl a szejmet. A lembergi »Slovo Polskie« erősen kikéri a javaslat ellen, mert szerinte ez az autonóm tartomány a lengyel köztársasággal csak a külügyi politika vékony fonalaival függne össze. A lap a javaslatot támadásnak nevezi Lengyelország integritása és szabadsága ellen.

A párdányi németeket lázadással és hatóság elleni erőszakkal vádolják

Hivatalos jelentés az eddigi vizsgálatról

Beeskerekről jelentik: A párdányi zavargás ügyében a rendőrség és a közigazgatási hatóságok kedden befejezték a nyomozást és a letartóztatásban levő németeket átadták a Párdányban kiszállt Makszimovics Szvetisláv beeskereki ügyésznek. A nyomozást — mint ismeretes — Gerb István módosi főszolgabíró, a vármegyeház részéről pedig Makszimovics Ozren főispáni titkár vezette.

Makszimovics Ozren főispáni titkár szerdán hivatalos jelentést adott ki a nyomozás eredményéről. A jelentésben részletesen elmondja a zavargás lefolyását, majd megállapítja, hogy néhány ablak beverése után a németek előre megállapodtak abban, hogy adott jelre megtámadják a Bagi-féle vendéglőt, ahol a radikális párt tartotta bankettjét. A jelet Porte Antal adta meg azzal, hogy a községi éjjeli őrről alarmit fuvatott. A hivatalos jelentés szerint erre a németek összejöttek és három oldalról bekerítették a vendéglőt, ahol megsebesítették Kasztor Péter malomtulajdonost és Zéc Dániel pénzügyőt. A csendőrség oszlatta szét a támadó németeket, akik ezután — a hivatalos jelentés szerint — még az éjszaka folyamán tartott értekezletükön határozták el, hogy

másnap délelőtt a község háza előtt újabb tüntetést rendeznek. Ez meg is történt és a németek megbízásából Reibel Jakab albiró, Aschenbach esküdt, Schmidt József és Feigl János közölték, hogy a jegyző távozását követelik. A nyomozás adataiból valószínűnek látszik — mondja a hivatalos jelentés — hogy Porte János és Reibel Márton sebesítették meg fegyverrel Zéc pénzügyőt, Porte Miklós pedig botütéseket mért Kasztorira.

A hivatalos jelentés szerint a nyomozás során hatvan embert vettek őrizetbe, akiket az iskola épületében helyeztek el. Ezek közül több gyanúsítottat szabadlábra helyeztek, úgy hogy az ügyészek harmincöt letartóztatott német polgárt adtak át. Végül cáfolja a hivatalos jelentés azokat a híreket, mintha a letartóztatott németeket bántalmazták volna.

Makszimovics ügyész egyébként már visszaérkezett Beeskerekre és a letartóztatott németek ellen lázadás és hatóság elleni erőszak címén fogja a vizsgálat elrendelését indítványozni. Pavlovics Gyóka vizsgálóbíró még Párdányban van és ott folytatja le a vizsgálatot a lázadással gyanúsított németek ellen.

Sántha György dr. lemondani készül a magyar párt elnökségéről

A magyar párt elnöke nyilatkozott a Bácsmegeyi Naplónak a választások tanulságairól s a legközelebbi teendőkről

A magyar párt választási kudarca óta a párt vezetői közül még senki sem szólalt meg. Senki nem adta a legközelebbi jövő teendőinek programját. A magyarságot pedig élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy politikai szervezetének vezetői miképpen akariák levonni a február 8-iki vereség konzekvenciáit. Lemond-e a pártvezetőség s módot ad a magyar népnek arra, hogy kifejezésre juttassa az eddigi vezetőkkel szemben elfoglalt álláspontját, revízió alá veszi-e a párt eddig követett politikáját és általában mire készül a választási kudarc tanulságai után — ezek azok a kérdések, amelyekkel munkatársunk dr. Sántha Györgyhez, az országos magyar párt elnökéhez fordult.

Sántha György dr. mielőtt nyilatkozott volna, a következőképpen vezette be szavait:

— Nincs még sok nyilatkozni való, mert már csak félig-meddig tekinthetem magam a magyar párt elnökének. Nem fogom tovább viselni ezt a tisztséget.

E meglepő kijelentés után hangszólta Sántha György dr., hogy hivatalos nyilatkozatot, mint a magyar párt elnöke, nem kíván tenni, de mint magyar ember és a magyar kisebbségi ügy közkeletű nem tartja titokban véleményét.

— A február 8-iki választásokon — mondotta többek közt Sántha György dr. — a jugoszláviai magyar nép tanúságot tett számottevő erejéről, mert úgy a radikális, mint a demokrata képviselők nagyrésze a Vajdaságban a magyar választók szavazataival jött mandátumhoz.

Hogy a magyar választók a megfélemlítés és egyéb súlyos nehézségek miatt nem adhatták le szavazataikat a magyar párt jelöltjeire, ez nagyon is érthető és nem von le semmit a magyarság számottevő erejének súlyából.

Arra a kérdésre, hogy a választási kudarc után, mit tart a magyar párt legfontosabb és legközelebbi teendőjének, Sántha György dr. a következőket válaszolta:

— A program röviden összefoglalható: Szervezkedni kell tovább, úgy kell megszervezni a magyarságot, hogy az a kívánt célhoz vezessen.

Megkérdeztük ezután, hogy a magyar párt vezetősége miképpen kívánja a választási kudarc konzekvenciáit levonni, amire a következőket mondotta munkatársunknak:

— Mielőtt a kedélyek lecsillapodnak, már a legközelebbi jövőben össze fogjuk hívni a párt intézőbizottságot és elnöki tanácsot, hogy döntünk a további teendőkről. A döntésnek a magyarság legszélesebb rétegei bevonásával kell megtörténnie, mert ettől függ a párt vezetésének irányítása és a párt további politikai állásfoglalása.

Hosszabb beszélgetés után Sántha György dr. ismételt kijelentette, hogy nem marad meg a magyar párt elnöki állásában és elhatározását a következőképpen indokolta:

— Megelégteltem a meddőnek látszó küzdelmet. Egyrészt a kisebbségi sorshoz még hozzá nem szokott és így amugyis tájékozatlan magyar nép megfélemlítése, másrészt az a körülmény kedvetlenített el,

hogy egyes jószándéku, de a szükséges energiával és gyakorlatlaltal nem rendelkező férfiak nem végezték el azt, amit vállaltak. Szívesen adom át más kezébe a magyar párt ügyeinek vezetését és én csak mint a párt közkeletű akarok tovább küzdeni a magyar kisebbség érdekében.

A legösszintébb sajnálkozással adunk hírt Sántha György dr. elhatározásáról, melyet nem akarunk véglegesnek tekinteni. A magyarság jól tudja, hogy Sántha Györgyöt a kudarcból semmi felelősség sem terheliha energiáját, kötelességteljesítését, lelkiességét és felelősségérzését szét tudta volna osztani a magyar párt vezetői között, más eredményivel végződtek volna a február 8-iki választások. Nem akarunk még megfesteni Sántha György portreit, ennek a portrainak markáns vonásai már ott élnek a jugoszláviai magyarság lelkében. Sántha György politikai érzékét s ítélőképességét e nehéz idők a vállalt feladatok nagyságához hozzárendeztették. Fekete lett minden szélsőséges iránynak, akadálya minden megfontolatlan ságnak s példaadója a kötelességek teljesítésének. A jugoszláviai magyarság nagyon sokat veszít, ha nem tudja Sántha Györgyöt elhatározása megmáltására rábírní.

A német követ

interveniált Teodor Berkes ügyében

A beogradi lapok tiltakoznak a Berliner Tagblatt munkatársának kiutasítása ellen

Beogradból jelentik: Teodor Berkesnek, a Berliner Tagblatt balkán munkatársának Beogradból történt kiutasítása nagy felzúdulást keltett politikai körökben. A beogradi és zagrebi lapok is részletesen foglalkoznak az esettel, különösen az ellenzék lapok helytelenítik a kormány eljárását. A Novosti rámutat arra, hogy Berkes jugoszláviai tudósításai nagy hasznára voltak az országnak, különösen akkor, amikor a macedón kérdés és az albán határvidékek rendezéséről volt szó.

A kiutasított német újságíró érdekében egyébként már intervenció történt. Olshausen beogradi német követ délelőtt felkereste Nincses külügyminisztert, akinél szóba hozta Berkes ügyét. A követ a látogatás után intervenciójának eredményéről nem nyilatkozott. Kumanović Koszta volt pénzügyminiszter ebben az ügyben felkereste a belügyminisztert és tiltakozott nála a kiutasítás ellen.

Betiltották

a vallási szekták működését

A vallásügyi minisztérium fendeletet adott ki, amelyben utasítja a rendőrhatalóságokat, hogy az ország területén működő nazarénus és adventista szekták működését tiltásba, az itatóraikat és hitványokukat tartóztassák le és állítsák őket bíróság elé. A különböző új vallási szekták száma a minisztériumhoz érkezett jelentések szerint az utóbbi időben feltűnően megsaporodtak, különösen a Vajdaságban van sok nazarénus és adventista. Szerbiában szintén terjed az új hit: Arangyolvacon temploma is van a szektának. Obrenovacon és Beogradban is számosan vannak az új hitiek.

A délszerbiai Sztrumicán metodista vallási szervezet működik, amelytől a pravoszláv egyházat féltik, mert propagandájával és amerikai adományok szétosztásával a szekta sok hívőt szerzett. A metodisták terjeszkedését a hatóságok képtelenek megakadályozni.

Szubotica gyárosok küldöttsége Beogradban

Országos kiállítás engedélyzését kérték

A Gyáriparosok Országos Szövetségének szubotica csoportja, mint annak idején megírtuk, decemberben elhatározta, hogy még ebben az esztendőben Suboticán országos mezőgazdasági és vajdasági ipari kiállítást fog rendezni.

A kiállítás ügyében szerdán *Damjanovic* Milán, a szubotica Lloyd titkárnak vezetésével szubotica gyárosokból és kereskedőkből álló küldöttség ment Beogradba. A küldöttség, amelyhez *Miroslavovic* Koszta, a noviszadi kereskedelmi és iparkamara elnöke is csatlakozott, felkereste *Surin* kereskedelemügyi minisztert és *Miletic* Krzta földművelésügyi minisztert, akiktől támogatást kértek és a kiállítás engedélyzését. A miniszterek, akik rendkívül szívesen fogadták a szubotica küldöttséget, megígérték, hogy a *moguk részéről mindent megtesznek a kiállítás sikere érdekében és az engedélyt megadják a szubotica gyáriparosok csoportjának.*

A szubotica országos kiállításán, mint ismeretes, résztvehet minden jugoszláv termelő, míg az ipari kiállításán csak vajdasági iparosok és gyárosok állíthatnak ki iparcikkeket. Az ország egyéb részéből csak az esetben vehet részt valaki az iparkiállításán, ha olyan cikket állít ki, amelyet a Vajdaságban nem állítanak elő.

A titeli választási harc a vizsgálóbíró előtt

Pecsis volt miniszter feljelentésére megindult a vizsgálat

A Bácsmegyei Napló annak idején megírta, hogy *Pecsis* Dragutin, a *Davidovic*-kormány volt építésügyi minisztere, noviszadkerületi demokratapárti listavezetője, január 11-én reggel Titelen, délben pedig a szomszédos Mosorinban részt akart venni a *Davidovic*-párt választói gyűlésein, de a szrnaosok mindkét gyűlést erőszakosan megzavarták, sőt Mosorinban *Pecsis*et tegerveresen meg is támadták.

Pecsis Dragutin ezek miatt büntető feljelentést tett *Vujis* Milán főszolgabíró, *Lalin* Jovan titeli jegyző, *Mutits* Szevicszláv titeli aljegyző, *Dobromirov* Péter titeli rendőrőrmester, *Niklics* Pája, *Csikós* Stevan rendőrök, dr. *Cseremov* György noviszadi városi tiszti orvos, *Plavics* György sajkásszentiváni malomtulajdonos és mintegy 20—25 szrnaos ellen, részben hivatalos hatalommal való visszaélés, részben szándékos emberölés kísérlete miatt.

Dr. *Lemates* János államügyész a vizsgálat elrendelését indítványozta, a melyet *Skreblijin* Ivan vizsgálóbíró fogadatosított is, aki ecélből kedden Titelen szállt ki, ahol 30 tanút hallgatott ki.

A vádindítvány szerint *Lalin* Jovan titeli jegyző utasította *Csikós* és *Niklics* rendőröket, hogy *Pecsis*et várják a vonatnál és állandóan nyomon kövessék. *Niklics* rendőr futva sietett is jelentést tenni a jegyzőnek, hogy *Pecsis* megérkezett, mire *Lalin* Jovan jegyző elment a *Perkovic*-féle kocsmába, ahol felszólította *Avramov* Márkót, — aki gyújtogatásért két évi fegyházat ült, *Smederevac* Dusan (aki okirathamisításért volt elítélve, továbbá *Palics* Mikát és *Niklics* Paját, hogy hívják azonban össze az omladinistákat, akik zavarták meg a titeli gyűlést. *Mutits* Szevicszláv aljegyző vezetésével *Csuramov* Isza, *Avramov* Ilija, *Bestin* Mirkó, *Szremac* Rada, *Pejin* Branko, *Marinko* Cvetta, *Nebrigics* Markó, *Marinkov* Emil, *Marinkov* Fülöp, *Maharies* Glisa omladinisták össze is jöttek *Csavic* Brankó kocsnijában, ahol *Lalin* Jovan jegyző megbízásából megegyeztek és megírták őket, ezután az omladinisták elmentek a *Zöld fa* vendéglőbe, ahol szétverték a *Davidovic*-párti gyűlést, miközben *Dobromirov* Pera rendőrörmes-

ter mindenkit megfenyegetett, hogy ha valaki a szrnaosokat bántalmazni fogja, úgy azt nyomban letartóztatja.

Mindezekre a tényközlényekre *Stokin* Misa, *Vulics* Gyoka, *Vrbaski* Laza, *Csurics* Laza, *Czit* Ferenc, *Mirkosics* Uros, *Stokin* Maxim, *Stokin* Milan, *Kagyura* Szima, *Csavic* Vlada és *Jovanov* Szava titeli tanukat jelentette be.

Skreblijin Ivan vizsgálóbíró kedden Titelen kihallgatta a tanukat, akik közül többen azt vallották, hogy *Dobromirov* Pera rendőrőrmester, *Niklics* Pája, *Csikós* Stevan rendőrök nemcsak nem teremthettek rendet, de magasra

tartott kézzel figyelmeztették a demokratákat, hogy ne merjenek hozzányúlni a gyűlést megzavaró omladinistákhoz, mert különben letartóztatják őket.

Az a gazda, aki *Pecsis*et kocsin Titelen Mosorinba vitte, azt vallotta, hogy Mosorin község bejáratánál dr. *Cseremov*val találkozott, aki a szrnaosokat vezényelte. A szrnaosok már a falu bejáratánál megtámadták *Pecsis*et.

A vizsgálóbíró 25-én Mosorinban szállt ki, ahol a további vizsgálatot fogja folytatni és a mosorini tanukat fogja kihallgatni.

Zomborba helyezik a nisi lovas-ezredet

Gyalogezredet is kap Zombor

Szomborból jelentik: A hadügyminisztérium és Szombor város tanácsa között már régebben tárgyalások indultak meg arra vonatkozóan, hogy Szomborba, ahol jelenleg egy gyalogsági ezrednek mindössze két zászlóalja van, teljes lovassági ezredet és egy gyalogsági ezredet helyezzenek. A tárgyalások most eredménnyel végeztek, a mennyiben a hadügyminisztérium Szomborban egy új gyalogsági ezredet állít fel, azonkívül a nisi lovasezredet is ide helyezi át.

Az új ezredet részére megfelelő laktanyaépületek lesznek szükségesek. A hadügyminisztérium megbízottai már napok óta Szomborban tartózkodnak, hogy megtekintsék a jelenlegi laktanyaépületeket és új laktanyaépület építéséről tárgyaljanak. A hadügyminisztérium megbízottai a volt osztrák-magyar ezred laktanyáját alkalmasnak találták és itt fogják elhelyezni a gyalogsági ezredet. A lovasezred részére új laktanyát fognak építeni és ebben az ügyben Szombor város kiszélesített tanácsa a jövő heti közgyűlésen fog dönteni. Az építkezés költségeihez a hadügyminisztérium három millió

dinárral fog hozzájárulni.

A hadügyminisztériumnak az a terve, hogy a gyalogos ezredet már a jövő hónapban megszervezi, míg a lovasezred egyik részét a nyár elején helyezik át Szomborba. Az ezred többi része pedig akkor hagyja el Nist, ha Szomborban az új laktanya teljesen elkészül.

A tárgyalásoknak eredményét nemcsak Szomborban, de az egész Bácskában nagy meglepéssel fogadják. A szomboriak városfejlesztési programjuknak egyik legfontosabb programját látják a megállapodás által megvalósulni, de Szomboron kívül is örömet kelt ez a határozat, mert a nisi lovasezred Szomborba való helyezése folytán Szomborba kerül a lovasönkéntes iskola is, s így a vajdasági utoncokat a hadvezetőség nem lesz kénytelen a távolesó Nisbe vezényelni katonai kiképzésre.

Szombor város kiszélesített tanácsa előreláthatólag szintén támogatni fogja a város fejlődése érdekében is az akciót és valószínűleg egyhangulag megszavazza az építkezés költségeit, amik a tervek szerint több millió dinárt tesznek ki.

Leleplezik Szemző Gyula rabló-kalandjait

Volt titkárja följelentésében elmondja az utolsó három év történetét — Cigaretta-csempésztől Lederer megvakításáig s a Lederer-palota felrobbantásáig

Budapestről jelentik: Egy újságíró szerdán felkereste az István-utis szanatóriumban a *Szemző* Gyula volt bácskai főispán és társasága által súlyosan összevert *Bernhardt* Mihályt. A súlyosan sebesült ember véres roncsnak látszik: jobb szemé helyén csak egy nagy véres folt van, arca szétzúzva és feltépve, homlokáról a nyílt sebekből *húsdarabok* lógnak, *lillett* keskeny csikok tartják csak a fejhez, amelyről csavarással akarták leszakítani. Szája fel van duzzadva, nem tudja becsukni és látni a mozgó fogakat, melyeket acélboxerekkel lazítottak meg. Beszélni alig tud, hangja csak fájdalmas nyögörgés.

Bernhardt a látogatás során elmondta, hogy *bűnvádi feljelentést* tett *Szemző*ék ellen, amelyben leleplezi a volt bácskai főispán közepkorba illő rabló-kalandjait. A feljelentés a következőket tartalmazza:

— *Szemző* titkára voltam három éven keresztül és ez idő alatt közvetlenül figyelemmel kísérhettem piszkos dolgait, többek közt a *Franciaországból, Belgiumból és Hollandiából történt cigaretta-, selvem- és piperecikk-csempészt*, amivel *milliók*kal károsította meg a kincstárt. Közélről láthatam a csempészéshez szükséges banda megszervezését, továbbá a *bécsi Lederer-palota felrobbantását*, ami miatt a nyomozás most is folyamatban van *Szemző* Gyula ellen és *aminek előkészítő munkálatait közvetlen közelből figyelhettem*, valamint számos ember megverését és egyéb dol-

gait. Minden egyes cselekedetének rugóit ismerem.

A feljelentés szerint *Szemző* Gyula és fia három évvel ezelőtt barátaik köréből *csempészbundát* szerveztek. Kezdetben aranyat és ezüstöt csempészték külföldre, azt dollárért eladták és a kapott összeget visszacsempészték Budapestre. A tőzsdehausse ellanyhulása után, amikor a nemesfém- és valutacsempésés már nem volt jó üzlet, áru csempészték be Magyarországra. Eleinte főleg cigarettát, likört, pezsgőt, kávé, selvet és kokaint hoztak be, de ez alkalmakkor sem vették meg a haszonnal kecsgető valutauzleteket. Nemrégiben a rendőrség *hármint millió értékű csempészt cigarettát foglalt le náluk*. A bűnszövetkezet tagjai voltak: *Szemző* Gyula és fia, *Voinich* József, *Petrovics* Mihály volt bácskai főszolgabíró, egy *Horváth* nevű pincér, *Kálmán* Dénes dr., *Fabó* Rózi komorna és ennek férje, továbbá a *Newyork-kávéház* éjszakai főpincére, *Fókásy* László orvosnövendék és még néhányan, akiknek nevét *Bernhardt* nem tudja.

A hausse idején *Szemző* nagy összegeket kölcsönzött ki uzsorakamatra, így többek közt egy *Klein* nevű kereskedőtől 18 millió kölcsön fejében harmincmilliót váltót vett.

Elmondja *Bernhardt*, hogy *Szemző* megbízásából *Jármy* Tamásnéval Párisba utazott, ahol hetven millió korona értékű cigarettát és piperecikkeket vásároltak. Ezt Bécsbe vitték, onnan *Szemző* Budapestre

csempészte, azonban az áruból megérkezéskor husz millió korona értékű hiányzott. Emiatt sikkasztásért *Jármy* né feljelentést tett *Szemző* ellen.

A bécsi *Lederer*-palota felrobbantását *Szemző* bosszúból akarta elkövetni. *Lederer* és fia nagy összeget vesztek kártyán és erről váltót adtak *Szemző*nek, aki azonban a váltót nem tudta értékesíteni, mert botránnyal és hazárdjátéka miatt kiutasították Ausztriából. Ezért boszút akart állni *Lederer*eken. Budapestén egy kis fecskendőt készíttetett, amit *maró folyadékkal* töltött meg, majd megbízta *Ujházi* Lászlót, hogy *azzal vakítsa meg Lederert*. *Ujházi* el is utazott Bécsbe, meg is kísérelte a merényletet, azonban a folyadék *Lederer*nek csak a ruháját érte. A kudarc után megbízta *Ötvös* Károlyt és *Voinich* Józsefet, hogy *Lederer*ék palotáját robbantsák fel. Ezek el is mentek Bécsbe két *Bernhardt* előtt ismeretlen társukkal. A bombát az ismeretlenek helyezték el, majd elmentek. *Ötvös* és *Voinich* pedig a közelből várták a hatást és igyekeztek a gyanút magukra terelni. Ez sikerült is, mindkettőjüket letartóztatták, azonban alibiigazolásuk után elengedték őket.

A második sikertelen támadás után kémszervezetet létesítettek, hogy *Lederer*eket figyelemmel kísérik és *inzultálják* őket. *Lederert* Győrben, Csehszlovákiában és Budapestén valóban megtámadták. Bécsben a *Sacher*-szállóban egy *Sziry* nevű állítólagos török inzultálta *Lederert*.

Elmondja még a feljelentésben *Bernhardt* két budapesti újságíró *inzultálását* is.

A feljelentés végén újból részletesen közli hétfő éjszaka történt megtámadtatását és kéri a rendőrséget, hogy *Szemzőt* és *büntársait* tartóztassák le.

Elkészítette

fia reggelijét, azután megölte magát

A csantavéri plejka halottja

Csantavérről jelentik: *Szeitz* Alajosnénak szatcsülete volt a csantavéri főútcán, amelyet együtt vezetett 23 éves fiával. A fiatalember szombaton együtt megvacorázott anyjával, majd nyugalomra tért. Másnap reggel a fiatal *Szeitz* az anyját már nem találta a háznál. Azt hitte, hogy — szokása szerint — templomba ment. A fiu kinyitotta a szatcsübolto, ahol már megtalálta az édesanyja által elkészített reggelijét. Reggelizés közben belépett a boltba *Berényi* községi előjáró és megkérdezte *Szeitz*ot, hogy hol van az anyja?

— Bizonyosan a templomban, — felelte *Szeitz*.

Erre *Berényi* elővett egy papíros-csomagot, amelyben 5000 dinár volt becsomagolva és egy levél, a községi előjárósághoz címezve s azt mondotta, hogy ezt a csomagot korán reggel az udvarban találta. A levél *Szeitz*né kezírása volt.

A meglepő bejelentésre azonnal elindultak az öreg asszony keresésére, de nem találták sehol. *Berényi* később észrevette, hogy a kut előtt a földön van *Szeitz*né két papucsa. Vizsgálni kezdték a kutat és csakhamar kiderült, hogy *Szeitz*né a kutba ugrott. Rögtön lementek a kutba kötelekkel és felhúzták *Szeitz*né, aki már halva volt. Bucsulevelében azt írta, hogy azért lett öngyilkos, mert a faluban pletykákat terjesztettek róla.

A faluban izgalommal tárgyalták *Szeitz*né öngyilkosságát. Semmit sem tudnak pletykákról, de tudták azt, hogy *Szeitz*né üldözési mániában szenvedett s emiatt elmeje megzavarodott. A szerencsétlen asszonynak két leánya él Budapestén, akiket értesítettek a tragikus esetről. A bíróság eltekintett a boncolástól, mert az öngyilkosság kétségtelenül megállapítható.

Az ébredők egyesülete sikkasztásért feljelentette a Club-kávéházi gyilkost

Budapestről jelentik: Az Ébredő Magyarok Egyesülete sikkasztás címén feljelentést tett a rendőrségen Illy László, a Club-kávéházi gyilkos ellen. Illy László tavaly októberben szerződést kötött az Ébredő Magyarok Egyesületével, hogy szállít az egyesület számára három vagon burgonyát. Erre az üzletre mindjárt fel is vette az előleg tizenkétfélmillió és egynehány száz ezer koronát kitevő összegben. Illy László azonban még a mai napig sem szállította a három vagon burgonyát és a tizenkétfélmillió korona előleg visszafizetését is állandóan halogatja.

A főkapitányságon Pintér kapitányt bízták meg az ügy nyomozásával. Pintér kapitány elsősorban magát Illy Lászlót hallgatta ki. Illy László kihallgatása során azt adta elő, hogy a 12 millió koronát nem ő sikkasztotta el, hanem volt társa, Fekete Lajos, akivel a Dunaparton volt közös zöldségüzlete.

A rendőrség beidézte Fekete Lajost, aki meglepetéssel hallotta, hogy milyen vádat emelt ellene Illy László. Előadta, hogy neki tudomása sincs arról, hogy Illy László valamikor is üzleti összeköttetésben állott volna az Ébredő Magyarok Egyesületével és hogy onnan tizenkétfélmillió koronát vett fel három vagon burgonya leszállítása fejében. Csúpan annyiról tud, hogy Illy László régebben egy Sós Antal nevű kereskedővel volt társasviszonyban és amint ki is derült, még a Sós Antallal való társasület idejéből származik Illy Lászlónak ez az üzletkötése. A rendőrség a sikkasztás ügyében a nyomozást folytatja.

Az ügyész

halálos ítéletet kér Oreskovicsnéra Véget ért a váci-uti gyilkosság tárgyalása

Budapestről jelentik: Oreskovics Bogumilné gyilkossági ügyének szerdai tárgyalásán az elnök néhány kiegészítő kérdést intézett a vádlottnak, majd megkezdtek a tanúk kihallgatását.

Kis Ferenc, Oreskovicsné üzlettársa elmondja, hogy a vádlott a gyilkosság előtt néhány nappal feltűnően ideges volt. Oreskovics Kornél, a vádlott fia megtagadja a vallomástételt. Novák Pál cukrász, aki éveken keresztül együtt élt a meggyilkolttal, azt vallja, hogy Raffersberg Irma rendkívül feledékeny volt és igen gyakran nyitva teleftette a gázcsoport, egyszer Raffersberg Irmanak emiatt a felrobbant gáz leégette a haját. A gázcsoport nem érezte, mert gyermekkorában orr-operáción esett keresztül.

Ferber János kalaposmester, Oreskovicsné vőlegénye elmondja, hogy a gyilkosságot megelőzően együtt volt a vádlottal és utána is reggelig együtt voltak egy szállóban. A következő két napot is együtt töltötték. Oreskovicsné jókedvű volt. Azt mondta, azért olyan jókedvű, mert morlumot vett be.

Felolvassák a tárgyaláson a meg nem jelent tanúknak a rendőrség előtt tett vallomását, továbbá Oreskovicsnénak a gyilkosság után írához, valamint Marinovich rendőrkapitányhoz intézett levelét. Ezekben azt írja, hogy egy urtólotta meg unokanővérét.

— Ezt a levelet azért írtam — jegyzi meg Oreskovicsné a felolvasás után, — mert Irma gázmérgezésben halt meg.

Az elnök: Hát miért nem írta meg, hogy gázmérgezésben halt meg. Miért írta azt, hogy megfojtották, feldarabolták.

Oreskovicsné: Mert az újságok azt írták, hogy elvágják a nyakát, én is ezt írtam a levélben.

Ezzel a bíróság a bizonyítási eljárást befejezettnek nyilvánítja. Ezután dr. Kallmann Sándor királyi ügyész kezdi meg vádbeszédét.

Betegsége látni a tanúk vallomásaiból és a boncolás megállapításából, hogy gyilkosság történt, a tettes nem lehet más, mint Oreskovicsné, aki előre megfontolt szándékkal követte el a bűntettet. Ezért haldbüntetést kér.

A védő rámutat arra, hogy semmi bizonyíték nincs arra, hogy Raffersberg Irmit meggyilkolták. El kell fogadni

Oreskovicsnénak azt az állítását, hogy gázmérgezés okozta Raffersberg Irma halálát és a vádlott csak azért akarta a holttestet eltüntetni, mert attól félt, hogy őt gyanúsíthatják a gyilkossággal. Kéri tehát védeltségének felmentését a vád alól.

A bíróság az ítéletet pénteken fogja kihirdetni.

Elkerülhetetlen a német-román gazdasági háború

Stresemann expozejája a konfliktusról

Berlinből jelentik: Stresemann külügyminiszter a birodalmi gyűlés külügyi bizottsága előtt beszámolt a német-román gazdasági konfliktusról. Expozejában megismételte a lapok számára kedden tett nyilatkozatát és hozzáfűzte, hogy Románia nyilvánvalóan szigorú intézkedéseket fog tenni a német polgárokkal, a németek romániai vagyonával szemben és vámrépresszákat is fog alkalmazni a németországi árukra. Nyomatékosan tiltakozott az ellen, hogy a romániai német magántulajdonot lefoglalják és utalt arra, hogy ennek súlyos következményei lehetnek, amennyiben Románia elveszti a nemzetközi gazdasági körök bizalmát. Kijelentette végül,

hogy a német birodalmi kormány szabad kezet tart terra macedonia konfliktus ügyében. A külügyi bizottság a külügyminiszter bejelentését egyhangúlag tudomásul vette.

Bukaresti jelentések szerint a félhivatalos Dineata kikerülhetetlennek mondta a német-román gazdasági háborút. Maru berlini román követ jelentette kormányának, hogy a német kormány razzszkodik ahhoz az álláspontjához, hogy Románia nem fizet semmiféle kártérítést, mert Németország a Dawes-törvényen túl nem tartozik semmiféle kártérítést sem fizetni. A német kormány visszautasította azt is, hogy erről a kérdéstről tárgyalásba bocsátkozzék Romániával.

Tovább szervezkedik „az ellenzéki magyarság“

Pleszkovics Lukács hajlandó belépni a munkaképessé tett magyar pártba — Parlamenti működésének programja

A most lefolyt választásokon egyetlen olyan jelölt jutott képviselői mandátumhoz, aki — bár nem a hivatalos magyar párt listáján — de magyar programmal lépett fel: dr. Pleszkovics Lukács, a szubotica kerület demokrata listájának „ellenzéki magyar“ jelöltje. A megválasztás ténye dr. Pleszkovics Lukácsnak módot ad arra, hogy programjának megvalósításáért a parlamentben küzdjön s ezért igyekeztünk a képviselőnél tájékozódást szerezni arról, miben látja a legközelebbi teendőit és milyen munkaprogrammal óhajtja szolgálni a vajdasági magyar kisebbség ügyét.

Az erre vonatkozó beszélgetések folyamán a következőkről értesültünk:

Pleszkovics Lukács és pártja folytatja a magyarság megszervezésének a választások előtt megkezdett munkáját. A magyar népnek Pleszkovics személye körül és programja alapján való tömörülését az a megfontolás sem hátráltatja, hogy szükségessé vált az eddigi hivatalos magyar párt felrészítése és ujjaalakítása. A Pleszkovics-csoport ugyanis nem zárkózik el annak lehetősége elől, hogy a munkaképessé tett magyar pártba szervezete teljes erejével bekapcsolódjék.

A hivatalos magyar párttal szemben ugyanis az ugynevezett ellenzéki magyarságnak az az álláspontja, hogy a magyar pártnak meg kell szabadulnia a feudális urak exkluzív uralmi rendszerétől, több terület, érvényesülést kell biztosítani a pártban a magyar kispolgári, földműves- és munkástömegek törekvéseinek, a magyar pártot demokratikus alapon kell ujjaervezni, hogy politikára a magyar tömegek életszükségleteihez igazodjék és ne egy kis

csoport diktatorikus akaratának legyen a kifejezője.

Mindaddig, amíg a magyar párt megmarad eddigi felületes és gyökértelen oligarchia-rendszere mellett — Pleszkovics Lukács álláspontja — nem számíthat arra, hogy a széles néprétegek követni fogják útján. A választások eredményében az „ellenzéki magyarság“ mindennél beszédesebb igazolását látja ennek a tételnek. Február 22-én ül össze a magyar párt elnöki tanácsa, amelytől az ellenzéki magyarok a konzekvenciák levonását várják.

Az ellenzéki magyarság parlamenti képviselőjének munkája arra fog irányulni, hogy a jugoszláviai magyarság ügyét a közep európai politika szélesebb horizontjába állítsa be. Az utódállamokbeli magyarság sorsát elválaszthatatlanul összefüggőnek látják az európai demokrácia sorsával és azzal, hogy az utódállamok és Magyarország között a békés, harmónikus viszony teremthetők meg, a demokrácia és kölcsönös békülékenység szellemében. A küzdelemben az együttműködés lehetőségét fogják keresni és fenntartani minden olyan politikai alakulatokkal, amelyek hasonló célkitűzéseket vallanak.

Emellett nem feledkeznek meg a jugoszláviai magyar kisebbség aktuális és legégetőbb problémáiról: sikra fognak szállni a magyar gyermekek iskolázatásáért, a földkérdés igazságos rendezéséért, a közigazgatási anomáliák gyökeres megszüntetéséért és minden célszerű eszközzel harcolni fognak a demokrácia, az emberi jogok és a haladás parancsából fakadó koncepció megvalósításáért. Ez Pleszkovics Lukács programja és a további szervezkedésének alapja.

Juniusban megkezdik

a szubotica színház építését A városi tanács elfogadta Váli mérnök ajánlatát

Subotica város tanácsa szerdai ülésén ismét foglalkozott a városi színház felépítésének ügyével és véglegesen döntött Váli Gyula építész-mérnök ajánlata felett. A városi tanács pályázatára ugyanis — mint a Bácsmegyei Napló is megírta — csupán Váli Gyula volt városi főmérnök küldte be tervrajzait és ajánlatát, amely szerint a színház felépítését százhetvenezer dinárért hajlandó elvégeztetni.

A szerdai tanácsülésen hosszabb vita után a tanács elfogadta Váli mérnök tervrajzát és elhatározta, hogy az építkezés vezetésével Váli Gyulát bízza meg, aki a városi mérnöki hivatallal egyetértően fogja irányítani az építkezést. A tanács elhatározta azt is, hogy az építkezéseket junius hóban kezdi meg. Ha előre nem látható akadályok nem merülnek fel, akkor ősszel teljesen elkészül Subotica város új színháza.

Rejtélyes eltűnések Budapesten

A rendőrség nyomoz a Hitelbank igazgatójának lánya és egy nemzetgyűlési képviselő bátyja után

Budapestről jelentik: A budapesti rendőrség két rejtélyes eltűnés ügyében indított nyomozást. A főkapitányság központi ügyeletén kedd este megjelent dr. Stettner Mátyas, a Hitelbank igazgatója és dr. Havassy Dezső, a bank főtitkárja, akik bejelentették, hogy Stettner leánya, Havassy menyasszonya, Stettner Vilma eltűnt. A huszonnyolc éves urilány délelőtt eltávozott szülei lakásáról azzal, hogy a Lovas-uton lakó nővérét meglátogatja. Körülbelül fél-egy óráig tartott Stettner Vilma nővérénél, akától a legjobb hangulatban távozott el. A kapu előtt találkozott egy barátjával, akivel együtt egy nyilvános telefonállomásra ment, ahonnan felhívta vőlegényét, Havassyt, aztán barátjával tovább sétált egész két óráig. Stettner Vilma ekkor elvált barátjától és egyedül tovaindult Városmajor-uton levő lakására. A leány szülei, amikor délután öt óráig nem érkezett haza, a rendőrségre mentek, ahol bejelentették a leány eltűnését. Kezdetben azt hitték, valami szerencsétlenség történt, a leányt talán hazafelé menet elűtötte egy autó, a rendőrség azonban megállapította, hogy Stettner Vilma a mentők nem részeseittek segítségben és egyetlen budapesti kórházba és szanatóriumba sem vettek fel Stettner Vilmahoz hasonló külsejű leányt. Az eset annál rejtélyesebb, mert a leány hozzátartozói szerint Stettner Vilmanak sem szokása, sem öngyilkosságra semmi oka nem volt.

Stettner Vilma eltűnésén kívül a rendőrség másik eltűnési ügyben is nyomoz néhány nap óta. Kelemen Lajos nyugalmazott miniszteri tisztviselő — Kohut Adorján nemzetgyűlési képviselő testvérbátyja — aki jelenleg a Turán-mozi igazgatója, a napokban azzal távozott el lakásáról, hogy Budafokra megy ügyvédjéhez, dr. Domszkyhoz. Kelemennek azóta teljesen nyoma veszett. Hozzátartozói attól tartanak, hogy bűntény áldozata lett, mert távozásakor több millió korona pénz volt nála. A rendőrség eddig nem jutott nyomára az eltűnt igazgatónak.

HA NYUGODTAN AKAR ALUDNI

biztosítsa lakását és területét

„BERNOLD“-féle

acél- és faredőnyökkel

GYÁR: NOVISAD 1018

„FIORANTA“

krem és szappan bátyja csodás

563 Loránt 80A* dragerija Noisad

A színpadon színház — a nézőtéren cirkusz

Spangol társulat vendégszereplése
Párisban

Páris, február hó
(A B. N. társulati tudósítójától)

Egyik előkező párisi revüszínház Spanyolországban vendégszerepel. Erre az időre az »Iberia« nevű nagy spanyol énekes- és táncos-színház Párisban telepedett le, ahol egy két felvonásból és 24 képből álló revü keretében ismertette meg a spanyol színházat a párisi közönséggel. Spanyol színház? Középeurópában alig foglalkoztak még vele, pedig érdekességénél fogva megérdemelt, hogy kissé megálljunk mellette. Spanyolország meglehetősen távol van tőlünk, kultúráját és művészetét alig ismerjük. Arra a szóra »spanyol színház« feltétlenül a tágas aréna jut eszünkbe, a karsu torreador, a bős bika és Bizet híres Carmen-indulója. Azok, akik végignézték a spanyol színház párisi bemutatkozását, egy kis izelítőt kaptak abból, hogy a közeli nyugaton, a világ centrumától alig 24 órai társas, mennyivel más szemmel látták mindazt, amit mi színházi kultúrának nevezünk.

Ott kell kezdeni, hogy a spanyol társulat párisi előadása külsőségeiben is hű mása volt a madridinak vagy sevillának, mert a párisi spanyolkolónia minden este tüntetően nagy számmal helyezkedik el a nézőtéren és a maga hangos asszisztálásával Granadát varázsolja a Montmartre közepébe.

A darab furcsa képpel kezdődött: »Éjjeli ünnep Madridban 1800-ban«. Festői csoport, ének, tánc. Nem különb és nem karakterisztikusabb, mint más hasonló színházi produkció. Csak a spanyol publikum tombolt, a nézőközönség nagyobb része formálisan unatkozott. Ami ezután jött: egy fiatal baritonista énekszám, szintén másodrangú szórákozás, ami távolról se éri meg a 40 frank belépődíjat. Végre Tornes kisasszony táncszámában valami újat kaptunk. Ez a fiatal, vékony spanyol hölgy (a hölgyek nagy része erősen molett, a karban csupa elhízott nő látható) nem tud semmi különösöt, mégis csodát művel a színpadon. Ahogy a lábával tipeget vagy ahogy éles üremmel csatogat, a kaszánvettőt (ők spanyolul kaszánvolának nevezik), maga a megtestesült báj. És a közvetlenségük! A kisasszony csókot int a publikumnak, külön enyeleg a promenőr spanyol diáklalval és rózsákat osztogat a nézőknek. Semmi póz, semmi mesterkéeltség.

És a hideg párisi közönség felmelegedett. A következő kis darabnál a nézőtér már együtt forrott a színpaddal. Igazi spanyol téma következett. A két leányzó Rosarivo és Soledad összevesz a matadoron, aki éppen az aréna indul megverekedni a bikával. Ének és kevés próza. A matador itt is bariton-szólamot énekel, mint Eskamilla a Carmenben. Az espada eltűnik az arénában és a két nő gyűlölettel néz utána. Most egyszerre sötét lesz, aztán az összecukódó függöny felé mozdulni kezd. Egy fényfócska már látjuk, a vásznon a torreadort, amint nagy kísérettel vonul be az aréna. Hirtelen kirobbant a nézőtér spanyoljaiból a lelkesedés. Kiabáltak, ütötték a székeket, felugrártak a helyekről és minden idegszálukkal részt vettek a vásznon lepergő tíz perces, izgalmas bikaüldözésben.

— Olé! Olé! — kiáltották minden oldalról.

És hogy végigdübörgött a rémület a telt színháztermen, mikor a mérges fekete bika felhasított egyegy ártatlan lovat vagy megtaposott egy szerencsétlen pikadort! Most, most! Mindenki izgul. A fess baritonista, nekiugrat lovával a bős bikának. Egy pillanat s a ló a földön hembereg. Egyszerre ordítás és spanyol káromkodás a nézőtér. A bika felöklelte a torreadort...

A vásznon visszaszalad a zsinórpadlásra, újra világos lesz. Szétnyílik a függöny. Az arénából hozzák véresen a halott espadát. Néma, plasztikus tabló. A két szerető és az elesett hős barátai fájdalmasan állnak a holttest előtt. Ennyit az egész: igazi spanyol darab.

Az első felvonás befejező része felejthetetlen. »Salak és köpönyök« ez a címe. Harminc fekete nő hófehér csipkés sálban és hófehér mantillában. Énekelnek, táncolnak, aztán a zenekaron keresztül végigdefilíroznak a közönség előtt. Tomboló határ

A spanyol Arábiát vonultatja fel a második felvonás. Sablonos, együgyű kép a szultánról, a szultánáról és a rab táncosnőről. Minden gesztust, minden hangot spanyol muzsika kísér végig. De ezt a spanyol zenét nem Bécsben fabrikálták. Jose Vinas és Conrado del Campo spanyol muzsikusok vérbeli nemzet muzsikája.

A »La zambra gitana« című kép a gitanillák táncversenyét mutatja be a pálmáért. Nyolc különböző típusú spanyol táncot látunk, talán csak a szilaj-ságuk mutatja, hogy azonos nemzet jókedvének kifejezői. A spanyol diákok üvöltése mellett leeresztett hajjal járják ezeket a táncokat olyan temperamentummal, amit mi elképzelni is bajosan tudunk.

Azán újra kis darab. A fiú kedvesével az erdőbe megy sétálni. Találkoznak az erdőszél. Az erdőszél nő a lányt Vágyakozással. A lány kivész a szőlőből egy piros rózsát (a nők java részben a többi jelenetekben is piros rózsát tartottak a szájukban) és odaadja

az erdőszélnek. Utána ketten busan elmennek a fiaival és magukra hagyják az örömmámorban uszó erdőszél Ennyi az egész darab. Az ember nem is tudná, hogy vége van, ha nem engednék le a függönyt.

Még egy csodálatos kép van a tarka második felvonásban. Kijön ötven nő, ötven csodát Páris még nem látott. A színeknek és a mintáknak szemképrázató orgája tobzódott ezeken a selvemkendőkön. Csomó jelentéktelen kép, még egy nagy tabló és vége az előadásnak. A páholvok öléből felhangzik a francia sóhaj:

— Hátba, csak a primitív művészet az igazi...

Az ibéria biztosan lól fog menni. Azt adja, amiben egyik revüszínház se tud vele versenyezni: tetőtől talpig felöltözött nőket. A sok meztelen test után mindenki vágyik egy kis pikantiára, egy gondosan benagyvált női figurára...

(s. a.)

A Morgan-bank védi a frankot Newyorkban a frank régi árfolyamára emelkedett

Az egész világ pénzügyi és gazdasági köreit nagy mértékben foglalkoztatja a francia frank sorsa, amelynek az elmúlt két héten bekövetkezett esése válságos helyzetet idézett elő az európai piacokon.

A francia jobboldali ellenzék a valutakrizist Herriot megbuktatására akarja felhasználni és az ellenzéki szónokok a kamara szerdai ülésén szemére vetették Herriotnak, hogy keddi beszéde nem kelt az országban megnyugvást. A baloldali radikálisok nevében Loucheur szólalt fel, aki nagy külföldi kölcsön beszerzését ajánlotta, hogy az átmeneti nehézségeket le lehessen küzdeni.

Bár a párisi tőzsdei körök Herriot miniszterelnöknek a kamarában tett kijelentését nem éppen lelkesedéssel fogadták és bár az ellenzéki sajtó fokozott támadást intézett a kormány ellen, a tőzsdén kedden és szerdán az üzlet nyugodt volt. Általános az a felfogás, hogy a külföldi

spekuláció nem fenyegeti a francia devizákat.

Az angol közvéleményt is élénken foglalkoztatja a frank esése és a londoni lapok Franciaország pénzügyi összeomlásának lehetőségéről írnak.

A szerdai jelentések egyébként a frank erős pozíciójavulásáról számolnak be. A francia kormány tervezett intézkedéseinek hatása alatt kedden és szerdán Zürichben és Londonban lényegesen javult a frank, Newyorkban pedig elérte az 3.30 centes árfolyamot, tehát magasabbban áll, mint az esés megindulását megelőző időkben. A francia valuta newyorki rohamos emelkedését arra a körülményre vezetik vissza, hogy a francia kormány a Morgan-csoport segítségével nagyszabású frank-vásárlásokat eszközölt. A frankot a newyorki tőzsdén a keddi és szerdai napon erősebben keresik, mint az 1924 márciusában történt valutajavító akció idején.

A „cselekvő magyarok“ a bíróság előtt Szenzációs politikai leleplezések Othó budapesti ékszerész gyilkosainak bűnpörében

Budapestről jelentik: A törvényszék Langer-tanácsa szerdán kezdte meg Othó Lajos budai ékszerész gyilkosainak ügyében a főtárgyalást. A vádlottak Bedő József volt magántisztviselő és Dula József volt államvasuti tisztviselő azzal vannak vádolva, hogy 1923. júniusában gyilkosság elkövetésére szövetségre léptek, hogy tőzsdéseket és más gazdag embereket kiraboljanak, sőt ha ellenállnak megöljenek és hogy 1923 június 27-én Bedő József Dula segítségével Othó ékszerész nyakát rohamkésével elvágta.

Bedő József nem érzi magát bűnösnek. Elmondja, hogy 1923 februárjában elhatározta, hogy egyesületet alakít, amelynek fő célja az integer Magyarország visszaszerzése volt. Júniusban tárgyalni kezdett Dulával, aki — mint ő is — erdélyi menekült és megállapodott vele, hogy meg kellene akadályozni, hogy a Bethlen-kormány tovább folytassa politikáját, mert nem tesz semmit az elvesztett területek visszaszerzése és a keresztény középosztály nyomorának enyhítése érdekében.

Az elnök: És maga hivatottnak érzi magát erre?

Bedő: Igen, hivatottnak.

Az elnök: Hogy képzelte el a helyzet megváltoztatását?

Bedő: Ugy, hogy megalakítottam a Cselekvő Magyarok táborát és ennek segítségével menesztetni akartuk a kormányt. A gyilkosság napján délelőtt felmentünk a várba, a miniszterelnök pa-

lota körül leskelődtünk, hogy megtudjuk milyen erős őrség teljesít ott szolgálatot. Azzal akartunk ugyanis tisztába jönni, hogy ha majd a Friedrich-puccs módjára mi is puccsot csinálunk, milyen ellenálló erőre számíthatunk. Estefelé ugyancsak a miniszterelnökségi palota előtt sétáltunk, hogy kiléssük, hogy minisztertanács idején milyen erős az őrség. Közben betértünk egy Tárnek uccai vendéglőbe egy pohár sörre és itt hallottuk, hogy a Várban gyilkosság történt. Erről a gyilkosságról azonban csak annyit tudok, amennyit a rendőrségen kikényszerítettek belőlem, de semmi részem sincs benne.

Az elnök ezután ismerteti Bedőnek a rendőrségen tett beismerő vallomását, amely szerint azért gyilkolták meg Othó ékszerészt, hogy a Cselekvő Magyaroknak vagyont szerezzenek. A kapu előtt Dula öröködt, ő pedig a sötét kapumélyedésben bujt el, ahol az öreg Othó ékszerészt rohamkésével megölte. Véres kezére glazségezttyűt vett fel és elmenekült. A gyilkosság után a telefonkönyvből gazdag zsidó tőzsdézőmányosok névsorát írta ki, hogy majd ezeket is kirabolják. A vizsgálóbíró előtt tett beismerő vallomásában megmondta, hogy cselekményét a zsidók ellen érzett gyűlöletből követte el. A zsidók ellen alakított Cselekvő Magyarok táborának tagjai csak fanatikus antiszemiták lehettek és a tagoktól szöveget vettek ki, amelyben azok titoktartást fogadtak és a tábor végrehajtó-

bizottságot illető bíróságnak ismerték el. A Bethlen-kormányt, ha másképpen nem lehetett, terrorisztikus eszközökkel akartuk eltávolítani — vallotta Bedő a vizsgálóbíró előtt — és a minisztertanácsot egy alkalommal robbanó rakétával akartuk megzavarni. Én Csilléry Andrást kértem volna fel az új kormány megalakítására és egyúttal jártam is már nála ebben az ügyben. A gyilkosságot csak azért vallottam be, mert azt gondoltam, hogy a Bethlen-kormány megbukik és jön egy intranzigens keresztény kormány, amely majd kiszabadít lőgságomból.

Bedő az elnök kérdésére tagadja, hogy része volna a gyilkosságban. Kommunistákkal voltam a rendőri cellában együtt — vallja — és ezek elmondták, hogy összevert talpukba villanydrótot dugtuk és azon keresztül dramot vezettek beléjük. Annyira megijedtem, hogy inkább mindent magamra vállaltam.

Az elnök: Tudja nagyon jól a bíróság, mily általános szokás lett ilyen módon védekezni, azt is, hogyan és hol szerkesztődnek az ilyen vallomások.

Bedő: Különb is letartóztatásom sem a gyilkosság miatt történt, hanem azért, mert politikai beszélgetésünket kihallgatták az Abbazia-kávéházban.

Dula József, a másik vádlott ugyan csak kijelenti, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Az elnök ismerteti ezután Dulának a rendőrségen tett beismerő vallomását, majd a vizsgálóbíró előtt tett vallomását, amelyben beismerését már visszavonta.

Dula: Inkább vállaltam a gyilkosságot a rendőrségen, mint a kormány elleni tüntetés vádját, mert rettegtem a detektívektől.

Az elnök: Bántották magát a detektívek?

Izgalmas jelenet következett erre. A kopottruhájú, ösztövr ember karjával hadonászva, majdnem sivitva kiáltja:

— Még csak az kellett volna, hogy hozzám nyuljanak! Atharaptam volna a torkát annak, aki hozzám nyul. Engem ugyan soha senki meg nem üt!

Az elnök: Szóval: nem bántották?

Dula: Nem bántottak. Fenyegettek.

Az elnök: És ezért, mert megfenyegettek, maga vállalta a gyilkosságot?

Dula: Nagyon félttem.

Ezután szembesítették a vádlottakat, majd Schernberg Jozefint, a meggyilkolt Othó ékszerész házvezetőnőjét és más tanukat hallgatott ki a bíróság. A tanúhallgatásokat a csütörtöki tárgyaláson folytatják.

Az urasági inas karrierje

Hasz év után adott életjelt egy eltűnt szubotica ember

Érdekes megkeresés érkezett szerdán a szubotica anyakönyvi hivatalhoz, a magdeburgi jugoszláv konzulátustól. A megkeresésben Darabos Ferenc szubotica származású, jelenleg magdeburgi lakos születési bizonyítványát kéri a szubotica anyakönyvi hivataltól. A megkeresést az teszi érdekessé, hogy Darabos husz évvel ezelőtt nyomtalanul eltűnt Szubotica-ról és azóta csak most adott életjelt magáról.

Darabos Ferenc 1900-ban Bezeredy István volt szubotica főispán urasági inasa volt. 1904 táján elbocsájtották szolgálatából, ami nagyon elkeserítette. Ehhez járult még az is, hogy ugyanebben az évben meghalt felesége, mire bánatában hat éves kisfiát magára hagyva, bucsu nélkül elhagyta Szubotica-t. Hozzájáruló előbb azt hitték, hogy öngyilkos lett, majd arra gondolták, hogy bűntények miatt áldozatul. Évekig keresték, azonban nem akadtak nyomára. Darabos azóta gazdag ember lett Magdeburgban és születési bizonyítványra valószínűleg azért van szüksége, hogy visszatérhessen szülőföldjére, fiához, akit husz év óta nem látott.

HIREK

„Móric bácsi”

Kezdő író voltam, midőn Feszty Árpád barátsága révén bejutottam Jókai bizalmas társaságába. Bennünk, akkori fiatalokban, éppen annyi türelmetlenség élt az öregekkel szemben, mint a mostaniakban. Jókai dicsősége azonban megfőlebbezhetetlen valóság volt, akár a Duna vagy a Gellérthegy, őt megkritizálni sületlenség lett volna. Egy emberöltő óta nemzeti nagyság, nekem pedig gimnazista korom óta, amióta fülledt, édes órákban elolvastam — nem! befaltam az első Jókai-regényt: legendák hőse volt, akit halandó emberi mivoltában elképzelnem nehéz volt.

Végigmentem tehát a Bajza-uccai ház kavicsos útján és olyan szívdobantó, olyan feszült és valószínűtlen hangulatban voltam, mintha Mátyás királyhoz vagy Zrínyi Miklóshoz kellett volna audienciára mennem.

Soha még királynak nem volt méltóbb major domusa, mint Jókai Móricnak Feszty Árpád személyében. A fiatal nagytehetségű festő telve volt tüzzel, merészséggel és fantáziával, állandóan mámoros volt a szépség és a magyarság szeretetétől, gyermekora óta rajongója Jókainak és egészben véve maga is olyan, mint egy Jókai-féle regényhős. Egyébként ő is komárommegyei volt, (tudjuk, Jókainál mit jelentett ez!) az izlésé, a nézetei, sőt a rigolyái is egyeztek a Jókaiéval és senki sem tudott úgy a pápi nyelven beszélni, mint ő.

Fesztyék velencei kis palotája akkoriban társadalmi gócpont volt, a fiatal író és a kezdő művész akkor kezdett fölemelt fejjel járni, ha már meghívást kapott a Bajza-uccába, az egész művészeti pompa és genialis csődület azonban főleg arra való volt, hogy előszobája legyen a magas olimpusnak, ahol Jókai trónolt. A költő az emeleten tanyázott és ha le akart jönni Fesztyékhez, akkor kilépett egy faragott galériára, amelyről díszes falépcső vezetett le a nagy festőműterembe. Én is a galérián láttam meg első ízben, amint magasán jött a fejünk fölött.

A külseje egészen olyan volt, mint amilyennek elképzelttem. A szelid és merengő párdüfeje, a mély kék szeme és a gyönyörű, lágy hangja a szabadságharc óta benne élt a köztudatban.

Magam akkor jelentéktelen ifjanc voltam, az aggastyánnal szemben mégis az az érzésem támadt, hogy ez egy nagy gyermek, akit szeretni, kényeztetni és védeni kell. Az ösztönöm talán igazat is mondott. Hiszen azért volt nagy költő, mert ősz hajjal és gyermek tudott maradni, a német csodagyermek, akinek ajkán az emberiségnek az örök ifjúság után való vágya szólt meg. Lehet, hogy ez a költészet lényege. A védtelenség benyomását fokozta szervezetének gyöngéd, szinte törékeny volta. Egészséges ember volt, de a hozzá közel állók tudták, mennyire érzékeny, a szélről is óvni kell. Valami lappangó kis ravaszság volt a lényében, de ez is a gyermek ravaszága volt.

A modora nagyon egyszerű és szerény volt, mindazonáltal mindenkor nagy távolság volt közte és miközünk, fiatalok közt: az egyszerűsége alapján véve arisztokrata erény volt és a szerénysége a jónevelésű főherceg fegyelmességére. Az egész

életén át tartó ünnepeztetés nyomot hagyott rajta. Kivételes sorsu, magában járó embert formált belőle. Mi fiatalok, mindig a magyar irodalom hőskorának képviselőjét láttuk benne, mindig az volt a benyomásunk, mintha csak rövid vendégszereplésre jött volna le az olimpusról a tarokkozó, politizáló és borozgató halandók társaságába.

Emlékeztetett regényeinek valószínűtlen hőseire, akik a valószínű keletben azt a különös benyomást teszik, mintha egy távoli, idegen világból tévedtek volna a földi siralom-völgybe. Az a szelid melancholia is, amely többnyire beárnykolta arcát, úgy festett, mintha honvágy volna, melyet a távoli csillaghazája után érez.

Maga mondta nekem, hogy szőlít-sam *Móric bácsinak*, — ezt, azt hiszem, megmondta minden fiatal embernek, aki *méltóságos urnak* nevezte, — de ez sem hozott közelebb hozzá, a társaságában sokáig nem tudtam urrá lenni az áhítatos zavaromon, vagy többet, vagy kevesebbet beszéltem a költőnél.

Ugy láttam azonban, hogy mások, erősebb emberek is hasonlóképpen voltak vele. A nagyok közül akkori-ban leginkább Tisza Kálmán, Fejérváry Géza, Mikszáth Kálmán és Szilágyi Dezső jártak a Bajza-uccába. Egyikük sem volt éppen lírai természet, azonban a legkeményebb Szilágyi volt köztük. Ez a vakítóan fényes szellemű férfi abból a destruktív fajtaból való volt, amelybe a királyok és oroszánok tartoznak: messzi földön nem tűrt meg más tekintélyt. Jókait azonban elismerte, miként az oroszán elismerhetné a sást, aki más dimenziókban vadászhat. De nemcsak elismerte, hanem a kedvét is koreste és ezt a veszedelmesen szeszélyes és keserű embert sohasem láttuk olyan elbűvölően szeretetreméltónak és szikrázóan elmésnek, mint Jókai asztalánál.

Jókai kedve meglehetősen egyforma volt; humoros csipkedés hangján beszélt azokkal, akiket kedvelt, a vidám táblalíró álarca mögött azonban állandóan ott éreztük az ő szelid merengését, a csillagok fiának melanchóliáját.

Voltak azonban kivételei, midőn csak úgy ragyogott a belső jókedvétől. (Talán olyan napok, amikor véget ért valami munkája?) Ilyenkor szokatlanul beszédesebb volt és azon volt, hogy örömet szerezzen azoknak, akik éppen a keze ügyébe kerültek.

Engem egy ilyen napján föl vitt az emeleti dolgozószobájába, amely valóban méltó trónterme volt a költőfejedelemnek, ott megmutatta elefántcsontfaragásait, festményeit és kagylóit, végül pedig egy dedikált arcképet ajándékozott nekem, amely ma is könyvtáram díszé. Irodalomról azonban, sem arról, amit ő csinált, sem arról, amivel én próbálkoztam, nem beszélt. Szerénységből nem, vagy büszkeségből? Nem tudom.

Herczeg Ferenc

— **Monstreküldöttség megy a szubotikai főispánhoz a magyar iskolák ügyében.** Megirtuk, hogy a szubotikai magyar radikális klub kezdeményezésére mozgalom indult meg a veszélyeztetett magyar párhuzamos osztályok megmentésére. Az akció vezetői elhatározták, hogy csütörtökön délelőtt a Népkör, az Ipartestület, a Lloyd és az érdekeltek szülők bevonásával monstreküldöttséget menesztenek Gyogyevics Drago-

sláv főispánhoz, akit föl fognak kérni, hogy interveniáljon a kormányánál a magyar osztályok fenntartása érdekében. A monstreküldöttség, amelyet Jurics Márkó nemzetgyűlési képviselő vezet a főispán elé, csütörtök délelőtt fél-tíz órákor gyűlkezik a Lloydban. A mozgalom vezetői fölkérlik a magyar szülőket, hogy minél nagyobb számban csatlakozzanak a deputációhoz.

— **Asquith, mint Oxford grófja, bevonult a felsőházba.** Londonból jelentik: Baldwin miniszterelnök és a parlamenti pártok vezéreinek üsi szertartásos közreműködésével tegnap foglalta el helyét a felsőházban Asquith. Az ünnepies bevonulás a XIV. századból eredő régi szertartások között történt.

— **Erős havazás Ausztriában.** Bécsből jelentik: Gasteinban és környékén kedden reggel hat órától éjszaka 12 óráig erősen havazott. A hó sok helyütt másfél méternél magasabb.

— **Herriot részvéte a dortmundi bányakatasztrófa áldozatainak hozzátartozói iránt.** Párisból jelentik: Hösch párisi német követ szerdán köszöntét fejezte ki Herriot miniszterelnöknek azért a részvétnyilatkozatért, amit a dortmundi bányakatasztrófa áldozatainak hozzátartozóihoz intézett.

— **Oromhegyes plébániát kapott.** Starakanizsáról jelentik: Oromhegyes lakosságának régi vágya teljesült a napokban. Az apostoli adminisztratura ugyanis jóváhagyta, hogy Oromhegyesen plébániát szervezzenek, tekintettel arra, hogy a falu lakossága magára vállalta a plébánia fenntartását. Oromhegyes plébánosul Kone Dezső martonosi káplánt választották meg, akit Márton Mátyás kanizsai prépost-plébános lényes egyházi ünnepek között iktatott be. A beköltözési ünnepségen Kanizsa várost Pánics Antal polgármester képviselte.

— **Terjed az angol influenzajárvány.** Londonból jelentik: Mint alapok jelentik, a parlament husz tagja influenzában megbetegedett. Cantenbury érseke is lázas hűlésben szenved.

— **India nem vesz részt a wembleyi kiállításon.** Londonból jelentik: Mint Delhiből jelentik, India az idén nem vesz részt a wembleyi birodalmi kiállításon.

— **Kinevezés.** A belügyminiszter Vilovac Milant Noviszadra rendőrfogalmazóvá nevezte ki.

— **Francia katolikusok tüntettek a kormány egyházpolitikája ellen.** Párisból jelentik: Franciaország egész területén, vidéki városokban és helységeken tüntetések voltak a kormány vatikáni és egyházpolitikája ellen. A tüntetések incidens nélkül folytak le.

— **Kétezer kilogramm aranyat szállítottak négy repülőgépen.** Párisból jelentik: Érdekes küldemény érkezett légi úton Londonból Párisba. Négy repülőgép összesen kétezer kilogramm sulyos aranyat hozott a párisi Svájci Bank számára. A repülőgépek minden baj nélkül tették meg értékes terhelükkel a kockázatos légi utat és menetrendszerű pontossággal szálltak le a bourgeti repülőtelepen.

— **Megy a rotorhajó.** Berlinből jelentik: A Flettner-féle rotorhajó első útjára nagyon rossz időt választott. A tengeren viharok dúlnak. A hajó dűnahunálzásba került, amelyből megfeszített erővel és a felkorbácsolt tenger elleni folytonos küzdelemben került ki a nyílt tengerre. A rotorhajó hat-hét csomó gyorsasággal ment. A szemközt jövő halászgöcsök nagy kanyarulattal letértek útjukról és a rotorhajóhoz közeledtek, hogy a sohasem látott hajót közről szemlélhessék. Londoni távirat jelenti, hogy Flettner Backau nevű rotorhajója bejutott Firth of Forthba.

— **Lavinaomlás, árvíz és szökőár pusztított Olaszországban.** Rómából jelentik: A legutóbbi napok viharai óriási károkat tettek Olaszországban is. A *Valletina* völgyében sok lavinaomlás történt. Egy lavina a munkások menedékhelyét pusztította el s négy munkást megölt. Egy másik lavina öt embert sulyosan megsebesített. *Friaulban* hatalmas területek víz alatt állanak. A legtöbb folyó kilépett medréből. *Tarvis* alatt az Olaszországból Ausztriába vezető ut több helyen meg van szakítva. A *Tagliamento* hatalmas kőhidja, amely 1923-ban is már megsérült, most teljesen beomlott. *Domodossolá*-ban egy lavina elborította egy vasuti örcök a házat, az őrt és feleségét sulyosan megsebesítette, két gyermekük meghalt. A *liguriai* partokon szökőár okozott óriási károkat. *Nizzában* a világhírű *Des Anglais*-sétány nagyrésze elpusztult.

— **Kifiltották az országból a Színházi Életet.** Beogradból jelentik: A belügyminiszter február 3-án kelt 1184. számú rendeletével a Budapesten megjelenő *»Színházi Élet«* című képes hetilapot az S. H. S. királyság területéről kifiltotta.

— **Ausztriában újabb 28.000 köztisztviselőt bocsátanak el.** Bécsből jelentik: A *Neu Freie Presse* jelentése szerint a genfi tárgyalások során megállapították, hogy az osztrák kormány köteles a közel jövőben újabb 28.000 állami alkalmazottat elbocsátani. Eddig összesen 72.000 állami alkalmazottat küldtek el, tehát 38.000 hiányzik ahhoz, hogy teljes legyen a 100.000-ben megállapított csökkentési szám, amely a genfi első jegyzőkönyvben foglaltatik. A létszámcsonkításra vonatkozó törvényjavaslat legközelebb tárgyalás alá kerül a nemzeti tanácsban.

— **A szovjetkormány teleplezi a németországi Consul-szövetség üzemét.** Moszkából jelentik: A szovjethatóságok letartóztattak két állítólagos német diákot, Wols és Kindermann, akik gyanúba keveredtek, hogy politikai merényleteket akartak elkövetni. Az a vád is felmerült ellenük, hogy a Jakob Michael-féle konzern gazdasági kémkedésre bérlette föl a két állítólagos diákot s ilyen irányban is megindult a vizsgálat. Kiderült, hogy Wols és Kindermann a Consul-szövetség tagjai, akiket azért küldtek Moszkvába, hogy a szovjet főembereit gyilkolják meg. A moszkvai német nagykövét közbevetette magát érdekükben s már-már úgy volt, hogy a két letartóztatottat áttoloncolják a határon, de a szovjetkormány megmánsította ezt a szándékát és a sajtó egyöntetű kívánására elhatározta, hogy nyilvános törvényszéki tárgyaláson fogja tisztázni a német Consul-szövetség két fölbérelt tagjának szerepét.

— **Tizenhét napig egy barlangban.** Newyorkból jelentik, hogy *Collinsnak*, a cave-city-i barlang kutatójának halálos szerencsétlensége az egész országban nagy részvétet keltett. Collins tizenhét napig volt a Kentucky államban lévő Cave City város alatt elhúzódó barlangban bezárva és egy nappal azelőtt halt meg szomjúság és kimerülés folytán, mielőtt a megmentésére kiküldött mentőexpedíció megtalálta. Collins holtteste olyan erősen szorult be egy sziklahasadékba, hogy onnan nem tudták másképp kihuzni, minthogy előbb mind a két lábát levágták.

— **Régi haragosok.** Noviszadról jelentik: *Székes Lázár* és *Ocela Nikola* bánáthoresai gazdák régi haragosok voltak. Mult évi április 23-án a két haragos a vendéglőben találkozott egymással, ahol összevesztek, miközben *Székes Lázár* puskából haragosára lőtt, akit csak a jobb kezén talált el. A panaszvól törvényszék szándékos emberölés kísérletéért 15 havi börtönre ítélte. Az ítéletet ma a noviszadi felelősségi bíróság helybenhagyta.

— Az angol király beteg. Londonból jelentik: György angol király influenzában megbetegedett. Kedden este 7 óra 30 percor orvosi konzilium volt a király betegágyánál. Az orvosok megállapították, hogy argodalmra nincs ok és dél óta nem változott a király állapota. Az influenza nem súlyos jellegű, úgy, hogy a királyné este el is ment Paderevszky jólékonycélú hangversenyére az Albert Hallban. Újabb jelentés szerint György király állapota komolyan látszik és az orvosok attól tartanak, hogy a hörghurut tüdőgyulladásba megy át. A walesi herceget hazahívták skóciai vadászataról.

— Numerus klauzus a gyémántkereskedésben. A Délafrikai Unió törvényhozási uton akkár akarja a gyémántárakat a zuhanástól megóvni, hogy a gyémántkeresők számára numerus klauzust állapít meg. Minden egyes gyémántkereső csak az össztermelés keretében részére engedélyezett kvóta erejéig hozhat gyémántot a piacra és a minimális árak is kötelezően fognak megállapítani. Sőt „Gyémánt-központot” fognak Délafrikában létesíteni és a gyémánttermelők a gyémántjaikat csak ennek adhatják el, a megállapított észszerű árért és a hozzá számítható üzleti és egyéb jutalékokért.

— Megkezdtek a besszarábiai kémkedési pör tárgyalását. Bukarestből jelentik: Kisenevben szerdán kezdtek meg Garov mérnök kémkedési pörének tárgyalását, aki Besszarabia déli részében titkos kém szervezetet létesített Oroszország javára. A pörnek negyvenöt vádlottja van, köztük két asszony.

— Újabb politikai gyilkosságok Bulgáriában. Szófiából jelentik: Straszimirov Tódor kommunista képviselőt kedden este nyílt uccán ismeretlen tettes lelőtte. A képviselő nyomában meghalt, a gyilkos elmenekült. Filippopoliszban is politikai gyilkosság történt. Az uccán lelőtték Likomanov rendőrfőnököt és kísérelt és egy rendőrtisztviselőt. A tetteseknek sikerült elmenekülniük. A gyilkosok minden valószínűség szerint kommunisták voltak, akik bosszút állottak a rendőrfőnökön, mert egy kommunista összeesküvést fedezett fel, amelynek főszerepe Filippopolisz volt.

— Turista-házakat építenek a Vernacon. Noviszadról jelentik: A közegészségügyi miniszter a Fruska Gora turistagyüleket részére a Vernac hegyen, a Vrdnik és Rakovac fölötti hegycsúcson egy turistaházat adományozott, amelyet a turistaegyesület a noviszadi közegészségügyi felügyelőség segítségével fog felépíteni. A minisztérium ezenkívül a Vernacon, az irigi oldalon további két-három turistaházat állít föl, amelyek iskolagyermek és hadiárvák üdülőhelyül fog szolgálni. A turistákra támogatása Markovics Lázár dr. egészségügyi felügyelő érdeme. A Fruska Gora egyesület tagjai részére a közlekedésügyi miniszter megnyitotta az utazást kedvezményt is.

A subotical ügyvédjelöltek bálja. A subotical ügyvédjelöltek febr. 28-án este fél tíz órai kezdettel rendezik báljukat a Bárány-szállóban. A bál a szezon legelőgánsabb mulatságának ígérkezik. A meghívókat már szétküldték, akik azonban tévedésből még nem kaptak meghívót, forduljanak ügyvédjelölt ismerősük útján a bál rendezőségéhez. A bálon két hangverseny fog közreműködni.

— Kézrekerült zsebmetszők. Kreszmannics Musztafa subotical cukrász feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek ellopták a pénztárcáját. A rendőrség a nyomozás folyamán Dondó Pál és Lakatos Imre cigányok személyében elfogta a zsebmetszőket, akikről kiderült, hogy többszörösen büntetett notórius zsebtolvajok. Átadták őket a subotical ügyésznek.

Bethlen beszámolója genfi utjáról

A magyar nemzetgyűlés ülése

Budapestről jelentik: A nemzetgyűlésen napirend előtt felszóllt Marschall Ferenc, aki felkérte Bethlen miniszterelnököt, hogy tájékoztassa a nemzetgyűlést a genfi tárgyalások lefolyásáról és azokról az eredményekről, amelyeket sikerült elérnie. A miniszterelnök válaszában kiemelte, hogy a genfi utjáról az ellenzék részéről ez ügyben bejegyzett interpelláció meghallgatása után fő részletesen beszámolni.

A napirendi vita lezárása után Beck Lajos elmondotta a miniszterelnök által várt interpellációt. A szónok kérdést intézett Bethlenhez, hogy milyen lépéseket tett külföldi utján a mezőgazdasági hitelek ügyében és hogy a kormány hailandó-e a vagyonszármazékok alapján járadékleveleket kibocsátani. Az interpellációra Bethlen miniszterelnök azonnal válaszolt. Szükségesnek tartja — mondotta — azokat a kombinációkat megcáfolni, amelyek genfi utjával kapcsolatban a közvéleményben elterjedtek. A sajtóban olyan hírek jelentek meg, hogy újabb kölcsön effektuálása végett utazott a népszövetség pénzügyi bizottságának ülésére. A szanálási programban van ugyan ilyenről szó, de ezt a hírt már elutazása előtt megcáfolta. A magyar kormány újabb kölcsön felvételét nem tervezi. Ez azonban nem jelenti azt, hogy adott esetben nem nyúl ehhez az eszközhez. A kormányt a genfi utazásnál egyedül az a cél vezette, hogy a

népszövetség pénzügyi bizottságával fentartsa az érintkezést, hogy ismeresse a magyar szanálás eredményeit és nehézségeit. Konkrét célja nem volt a genfi utazásnak, de nem is lehetett. Canossa-járásról beszélni ez esetben rosszakarat, hiszen a népszövetség pénzügyi bizottsága nem politikai testület, tisztán szakértői szerv, amely minden tagállamnak rendelkezésére áll. Nem akar párhuzamot vonni Ausztria és Magyarország között, de kiemelheti, hogy bárki lesz is az ő helyén, a pénzügyi bizottsággal fenn kell tartania az érintkezést.

A tisztviselők anyagi helyzetének végleges rendezése leküzdhetetlen akadályokba ütközik, azonban a genfi pénzügyi bizottság hozzájárult ahhoz, hogy a magyar kormány előleg formájában ideiglenes segítséget nyújtson a tisztviselőknek, a kik majd februártól, júliusig terjedő időre havi fizetésük háromnegyed részét kapták egyszeri segélyképpen.

Végül Bethlen közölte a nemzetgyűléssel, hogy nyomatékosan rámutatott Genfben a magyar gazdasági életben mutatkozó nehézségekre. Magyarországon a háború előtt 3 milliárd volt a betétállomány, ma csak 213 millió aranykorona. Ezt a pénzügyi leromlást csak külföldi tőkével lehet szanálni. A genfi pénzügyi bizottság Bethlen erre vonatkozó előterjesztéséhez elvben hozzájárult.

— Angol statisztika a brit hadsereg kivégzett áruokról. Londonból jelentik: A munkáspárt részéről a hadügyi vita során szóvá tették, hogy a világháború idején az angol hadseregben irgalmatlanul ítélték a haditörvényeszeket. Az alsóház tegnapi ülésén a hadügyi miniszter visszatért erre a vádra és hivatalos statisztika alapján közölte, hogy az egész világháború tartama alatt összesen 3 tisztet és 307 altisztet, illetőleg közlegényt végeztek ki a haditörvényeszek ítélete alapján.

— Vonatrablások Bukarest közelében. Bukarestből jelentik: Az utóbbi napokban Bukarest közelében több tehervonatot fegyveres banditák megállítottak, a kocsikat feltörték és a bennük levő árukat elrabolták. A vasutasokat, akik a megtámadott vonatoknak segítségére siettek, revolver-tűzzel elkergették. A rendőrségnek nem sikerült a rablóknak nyomára akadni.

— Ötmillió dollárt ítélt meg egy feltaláló matróznak. Newyorkból jelentik: Váratlan szerencse ért egy George Carson nevű matrózt, aki évek óta szűkös körülmények között tengette életét San-Franciskóban. Már régóta pörösködött egy olvasztó és finomító társasággal, amelytől bizonyos megtérítést kívánt azon a címen, hogy az ő ötlete alapján kidolgozott találmányt használták a fémolvasztásnál. Az amerikai felsőbíróság most helyt adott Carson igényének és ötmillió dollárt ítélt meg számára. Carsonnak egy másik hasonló tárgy pöre is folyamatban van és alapos a reménye, hogy abban is ötmillió dollárt fognak megítélni neki.

— Taral meghalt. Newyorki jelentés szerint Fred Taral, a híres zoké, aki évekig volt a budapesti turflátogató közönség kedvence, Amerikában meghalt.

— Letartóztatott mannheimi kommunisták. Mannheimből jelentik: Egy kommunista értekezlet több résztvevőjét letartóztatták, köztük a Cseka-ügyből ismert ötszázötven egyik tagját, Fick képviselőt, továbbá Glaser bajor országgyűlési képviselőt és Aschenbrenner-t. Ruth-Fischer meg tudott menekülni az elfogatás elől.

— A vádtanács lefolytatta a csurogi kommunisták letartóztatását. Noviszadról jelentik: A noviszadi törvényszék vádtanácsa szerdai ülésén helybenhagyta a vizsgálóbírónak azt a végzését, mellyel a kommunista üzőhívekkel vádolt Buacs Dusan, Ratkov Stojka, Cselavics Zsarkó, Szlavics Radivoj, Csektics Száva, Latics Joca és Szabó Péter csurogi lakosokkal szemben a vizsgálói fogságot elrendelte.

— Új tiszti ügyész Kikindán. Kikindáról jelentik: A belügyminiszter dr. Belavics Márkó volt vezető járásbíró Kikinda város tiszti ügyésztévé nevezte ki.

Alljunk egy házzal odébb

Most temetünk és olyan furcsa, fájdalmas ez a temetkezés, nyugta, számadás, emlékek és elbocsátó bocsánatkérés, én nem is tudom ki itt a halottabb: te, vagy én? és kit illet ez a kécsokos, utolsó kuszora? Ó, versek, versenyek, vasárnap csókok, két fiatal szerető, akik egymás szájába harapnak vadul és mégis milyen kétségbeesetten messze vannak egymástól. Mellettek ütem és ekkor valahol Párisban jártam és oly idegenül néztem a szemedbe, mint a kirakatablakon át a boltba. Én nem tehetek róla, én nem is tudom, hogy mivégre kellett és hogy kellett-e egyáltalán. Vannak parancsok, amelyeknek nem mi parancsolunk, fájdalmas, amelyek nem a mi fájdalmaink és a sok kívánság közül ki tudja melyik az övé? Szégyellem sokat és sokszor, de hisz ez is az élet adta a többi zűrzavarral együtt és ebbe már bele kell nyugodnunk: mi csulságra vagyunk és mulatságos dolgokért akarunk hősi halált halni. Gyűlölj meg, mert jó voltam hozzád és végigjártam veled amnyi szép, szerelmes komédiát. Igen, én tudok nevetni, ha fáj is a szívem, sok érdekes mutatónyom van, nyaktörések és könnyen halállal végződhetnek. De még egyszer sem haltam belé. Jaj, drága jódtek volt, de megérte. Egyszer még taldkozunk, talán gondolatban, talán személyesen és megbocsátunk egymásnak. Ma még nincs mit megbocsátani, sokkal frissebbek fájdalmaink, semhogy haragudhatnánk. Hisz oly mindegy: kéz a kézben, vagy késsel a kézben, cirógatni akar-e a kéz, vagy korbdcsolni, mindennek egy a vége és a kezod is eltervad, mint a fa, a szemed is klapad, mint a kat és senki se fog emlékezni a kintádra, amelyek az égig nőttek.

Ugy-e a gesztusunk azért nem kicsiny, ostoba gög, vaddakodó firtor? meghaltunk egymás előtt: »asszonyom!« »uram!« — és ki megy jobbra, ki megy balra; még zsebkendőt is lengetünk, mint a vonat után, amely a kedvest viszi, vagy a szemünkhöz emeljük, mint a temetéseknél? Nem, ez nem temetés és nem illik sírni, sít a nap, a nap sít, halod-e, ez a születés ünnepe, a rügyek áthajójának a drótokon, az ablakok mind nevetnek, ó, milyen erős is az élet, kapaszkodjunk az ő kezébe, drága kislam emeld fel az apuka fejét, szembe a nappal, így jó, így nagyon jó és most gyerünk egy házzal odébb.

(L. L.)

A Somhori Sport Egylet táncmulatsága. Somorból jelentik: A Somhori Sport Egylet február 21-én táncmulatságot rendez a Slobodában.

— Marx porosz miniszterelnök programnyilatkozata. Berlinből jelentik: Marx porosz miniszterelnök szerdán tartotta meg a porosz országgyűlésen bemutatkozó beszédét, amelyben mindegyik arra mutatott rá, hogy milyen súlyos csatlódást okozott a kölni zóna ki nem ürítése. Az államforma kérdésében — mondotta Marx — a német népnek nem szabad belső harcot folytatnia, hanem minden erejét a rekonstrukcióra kell fordítania. Beszédét a lakosság minden rétegéhez intézett felhívással fejezte be a porosz miniszterelnök.

— Maróczy hat sakkablán bekötött szemmel ötven ellenféllel mérkőzött. Newyorkból jelentik: Maróczy Géza, a világhírű magyar sakkmeister, aki néhány nappal ezelőtt turnéra Amerikába érkezett, az University Club helyiségében bekötött szemmel nagyon érdekes játszmákat játszott egy sereg ellenfelével. Hivatalosan ugyan csak hat ellenfele volt Maróczyknak, tehát csak hat tábla állandóan változó figuráit kellett emlékeztetésében tartani, a megállapodás azonban az volt, hogy a váltakozó helyzetek megvitatásában és a teendő lépések megbeszélésében résztvehetnek annyian, ahányan csak akarnak és így történt, hogy Maróczy tulajdonképpen hat táblán, de ötven ellenféllel játszott egyszerre. A hat játszma közül Maróczy ötöt megnyert. Az egyetlen, aki mattot tudott adni a világhírű sakkmeisternek, Albert Jennings Gould volt. Azok között, akik segítettek Maróczy ellenfeleinek, ott volt: Whitman volt kormányzó, Alrick H. Man, George S. Hornblower, James H. Hickley, Charles B. Kelly, George F. Roosevelt és H. B. Atkins. A tulajdonképpeni hat ellenfél ez volt: Albert Jennings-Gould, Beverly W. Dunn ezredes, A. P. Rogers, L. G. Bissel, R. B. Yerxa és J. G. Gleason. A híró szerepét Frank J. Marshall amerikai sakkbajnok töltötte be.

— A noviszadi újságírók február 23-iki bálja az idei farsang legelőkelőbb báljának ígérkezik. Beogradból politikusok, írók, újságírók, művészek jönnek el a bálra, amely máskülönben is nemcsak Noviszad, de a környék előkelő társadalmának találkozója lesz. Az újságíróból védnökségét a következő urhélyek vállalták: dr. Adamovits István, dr. Belajdzsits Vladimír, dr. Brezsovszky Nándorné, Dugyverszki Gedeonné, Dugyverszki Györgyné, Dusing Jánosné, Ehrenwall-Dorotkáné, dr. Grassl Györgyné, Hahné, dr. Kassovitz Arminé, Klicin Mitáné, dr. Mócs Sándorné, dr. Nikolics Brankóné, dr. Stefanovits Zsarkóné, Slepcevic Miláné, dr. Szekulics Miláné, dr. Velieskovics-Szvinjarev Miláné, Vilics Márkóné és dr. Vilt Vilmosné.

A Kikindai Atlétikai Klub táncestélye. A Kikindai Atlétikai Klub február 21-én jelmezestét rendez.

Küvérség ellen egyedül a »Villan tea« hat óriási sikerrel. Az összes szakember elismerik ezt. Kapható valamennyi gyógyszerárban és drogériában. Készíti: Mr. D. Villan laboratoriuma, Zagreb, Prilaz 71.

— Hat hónap alatt 308 jugoszláv polgár kapott amerikai vízumot. Az amerikai Bevándorlási Iroda — mint egy amerikai újság közli — most készítette el a kvótáév december 31-ikén lezárult első felének statisztikáját. Ebből megállapítható, hogy a legnagyobb számban német bevándorlók érkeztek Amerikába: 20.501-en és még 30.276-nak van joga a vízumra. Utánuk az angolok következnek 17.608 bevándorlóval és 13.399 kvótamaradékkal. Írországból külön 12.716 bevándorló érkezett. Az utódállamok kvótakimutatása a következő: Ausztriából érkezett 379 bevándorló és mehet még 406, Magyarországból 194 bevándorló és mehet még 279, Csehszlovákiából 1668 bevándorló és mehet még 1405, Jugoszláviából 308 bevándorló és mehet még 363, Romániából 271 bevándorló és mehet még 31. Megállapítja a kimutatás, hogy a megszigorított bevándorlási törvény életbeléptetése óta ötven százalékkal csökkent a bevándorlók száma.

— Magyarország nem adja ki Reinitz Jakab büntérsait Romániának. Miskolcra jelentik: Rendkívül érdekes igazságügyminiszeri döntés érkezett a miskolci törvényszékhez. Ismeretes, hogy a csendőrség elfogta Zajty Ferenc és Zajty Lajos földműveseket, akiket azzal gyanúsítottak, hogy bűnrészesek Reinitz Jakab szatmári kereskedő büntetteiben. A Zajty-fivérek az egyik szatmármegyei községben születtek, odaváló illetőségük is és minthogy optálást nem kértek, a trianoni béke értelmében román állampolgárokká váltak. Ennek alapján Románia kiadatásukat kérte a magyar kormánytól, amely most a kiadatást megtagadta és a Zajty-fivérek büntügyének letárgyalására a miskolci törvényszéket mondotta ki illetékesnek. Az indokolás szerint igaz ugyan, hogy a Zajty-fivérek a trianoni békeszerződés értelmében román állampolgárokká váltak, 1919-en azonban, amikor a bűncselekményeket elkövették, a trianoni békeszerződés még nem volt ratifikálva, akkor tehát ők még magyar állampolgárok voltak, mint ilyenek bűnöztek, tehát mint magyar állampolgárok ki nem adhatók.

— Betörés Horgoson. Varga Takács István horgosi földmives házába az elmúlt éjszaka betörők jártak, akik hatvan kilo zsírt, hat zsák burgonyát és más élelmiszereket vittek magukkal. A rendőrség megindította a nyomozást.

— Talált hulla. Bacsó-Novosellon a Duna partján egy 26 év körüli jól felöltözött, már erősen oszlásnak indult hullát találtak. A nála talált iratokból kiténik, hogy azonos Bató János makói lakossal. A holttesten külterületek nyomai nem látszanak. A holttestet fel fogják boncolni.

— Repülőgépeken kutattak fel három eltűnt turistát. Bernből jelentik: Az olasz határ közelében a múlt hét közepén Staub zürichi egyetemi tanár két társával együtt si-kirándulás közben olyan hóviharba jutott, hogy többé nem tudott visszatérni. Tegnap három katonai repülőgép indult felkeresésükre. Meg is találták őket a Marinelli menházban. A repülő a magából is megállapítható, hogy a turisták élelmük és erejük fogytán vannak. A leszállásra alkalmatlan terepen közvetlen segítséget nem tudtak nekik nyújtani, de mindenféle élelmiszert dobáltak le számukra, hogy kihuzhassák az időt addig, ameddig a mentőexpedíció meg nem érkezik.

A hadirokkantak Szuboticei Egyesülete felhívja tagjait, hogy e hó 22-én délelőtt 9 órakor a színház termében tartandó közgyűlésen teljes számban jelenjenek meg. A vezetőség egyben közli, hogy az új fényképes igazolványok megérkeztek.

Ha fáj a feje és szédül, ha mellszorulást és szívdobogást érez. Igyék minél előbb valódi Ferenc József keserűvizet.

Batyubál a Népkörben. A Népkör február 24-én, farsang másnapján a saját helyiségében rendezti ezidei sokatígertő farsangi nagybálját, a kör tagjai és azok vendégei számára. Külön meghívókat a rendezőség nem bocsájt ki. Belépti díj nincs.

A novokanjizai gör. kei. szerb egyházközség 1. é. március hó 1-én d. é. 9 órakor a szerb templom mögötti iskola termében megtartandó nyilvános árvetésen eladja 319. szám alatti házát. A belfelék 803 □-öl. Bármilyen ipari vagy gyári célra is megfelelő. Tiszta folyó partján fekvő sarok ház. Közeli biek az elnöknel tudhatók meg. Az elnök.

A »Reusz« kultúrestéle iránt, amely f. hó 21-én este 8 órakor a Városi Színházban tartatik meg, a közönség széles rétegeiben óriási érdeklődés nyilvánul meg. A művészi számokból összeállított kultúrest egyik kiemelkedő pontja lesz Basser József főkántor énekszáma, akít sikerült megnyerni az estélyen való közreműködésre. Műsor után reggelig tartó tánc következik, melyhez a zenét Pátkai művész-zenekara szolgáltatja. Akik meghívót tévedésből nem kaptak, szíveskedjenek Vig Zs. Sándor könyvkereskedéséhez fordulni, ahol jegyek elővételben kaphatók.

Dr. Kosztolányi Árpád rendel Palicson munkáspénztári betegek részére 7-8-ig. 12-1-ig és 6-8-ig. (Révfy-villa.)

»Odol« a világ legjobb szárvize. Mindenütt kapható. Nagy üveg 35 dinár, kis üveg 22 dinár.

Gyomor-, bél-, máj- és epebetegek, valamint sárgaságban szenvedők a természetes »Ferenc József« keserűvizet egyszerű eredménnyel használják.

TÖZSDE

A dinár külföldi árfolyamai 1925. február 18.

Zürich 8,50.
Budapest deviza 1180—1188, valuta 1160—1182.
Prága deviza 55,45—55,95, valuta 55,125—55,625.
Berlin deviza 68,1—68,3 milliárd márka, valuta 67,7—68,1 milliárd márka.
Bécs deviza 1155—1159, valuta 1150—1156.
Triest deviza 39,50—39,60.
London deviza 293.

Zürich, febr. 18. Zárlat: Beograd 8,50, Páris 5750, London 2478, Newyork 319 önyolcad, Brüsszel 2640, Milánó 2137½, Amsterdam 20870, Berlin 123 önyolcad, Bécs 7317½, Szófia 377½, Prága 1545, Varsó 100, Budapest 72, Bukarest 262½.

Budapesti terménytőzsde, febr. 18. A terménytőzsdén, nyitáskor a tegnapi legmagasabb árakat ajánlják. Tiszavideki búzáért 597,500 korona ajánlanak, 600—605,000 koronáért van árukiadat.

Csikágól gabonátőzsde, febr. 17. Buza májusra 184,5, Buza júliusra 155,875, Buza szeptemberre 143,25, Tengeri májusra 128, Tengeri júliusra 129,125, Zab májusra 54,25, Zab júliusra 55,625, Zab szeptemberre 53,75, Rozs májusra 159,5, Rozs júliusra 134,75, Zab szeptemberre 117,52.

Newyorki gabonátőzsde, febr. 17. Buza őszi vörös 202,5, Buza őszi kemény 198,5 Tengeri 134, Liszt sp. w. cl. 840—875. Az irányzat szilárd.

Vizállás

Noviszadról jelentik: A noviszadi hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdán 166 (+12), Bogojevo 195 (+13), Palánka 138 (+10), Noviszad 110 (+9), Zemun 40 (—3), Pancsovo 14 (+2), Szmederevo 142 (+1), Orsova 92 (—2), Dráva: Maribor 190 (+154), Zakanj —120 (—10), Terezinopolje —90 (+15), Oszjiek 0 (+8). Száva: Zagreb 34 (—16), Sisak 225 (—25), Jasenovac 340 (X56), Bród 202 (+70), Mitrovica 128 (+13). Tisza: Szenta —68 (+10) (Bece —8 (+4), Tittel 68 (4)).

SPORT

Az osztrák Slavia Szubotcán. Az osztrák Slavia, amely többször megnyerte az osztrák kerület bajnokságát, vasárnap Szubotcán játszik a Sand csapatával. Az osztrák együttes játékerő tekintetében egyike a legjobbaknak, amit bizonyít az is, hogy a múlt őszen az Osztrák vendégszerelő Bácskát erős küzdelem után 3:2-re megverte. A Sand a vendégsapat ellen a következőképp áll ki: Siflis — Beleslin, Kovács — Karip, Held, Ördög — Facsar, Dér, Weisz, Damjanovics, Harasztli.

Magyar birkózók győzelme Svédországban. Mint Stockholmból jelentik, Warga és Bodó első szereplése sikerrel járt. A nagyközépsúlyban Warga megszerezte a győzelmet Weckstein világbajnokkal szemben, akít a döntőben pontozással győzött le. Bodó a nehézsúlyban Svenssonnal, a többszörös svéd bajnokkal került szembe, akít a 18-ik percben karátizással két vállra fektetett és így súlycsoportjában első lett.

Szombori Amateur—Szombori TK. Szomborból jelentik: A két helyi egyesület vasárnap barátságos mérkőzést játszik egymással.

MEINL TEA
uj termés

FORD
TAXI

5 SZEMÉLYRE

KLEIN GÉZA
SUBOTICA

CSAKIS BÉCSI GYERMEKKOCSI
UJONSÁGOK meglepő olcsón KRAUSZEDE
butor és szőnyegáruházában
NOVISAD. 9610

Butorok, csak a legjobb minőségben, bécsi gyártmányok, versenyen kivüli olcsó árakon
Krausz Edénél Novisad

SCHICHT-szappan a SZARVAS védjeggyel

a világ legjobb és használatban legolcsóbb szappana

Ügyeljen a SCHICHT névre és a SZARVAS védjegyre.

EREDET!

5125

NYILTTÉR.

Polgárok! Munkások!

Minden ember tartozik aggro-
ráról, elhalálózása esetén pedig
családja sorsáról gondoskodni.

**Biztosítsa tehát magát munka-
képtelenség és halál esetére!**

Minden hajlékkal rendelkező
polgár vagy munkás tartozik ma-
gát megóvni esetleges tüzesetből
vagy betörésből eredő károso-
dástól.

**Föltétlenül biztosítsa tehát haj-
lékát tűz és betörés ellen!**

Vojvodina polgárságának és
munkásságának legjobban bevált
hazai biztosító intézete a „Dunav”
Biztosító R. T. Zagreb, mely a
biztosítás minden ágazatával fog-
lalkozik.

Bővebb felvilágosítást nyújt

„Dunav” Biztosító R. T.
Főigynöksége Subotica

1379

Vilsonova ul. 11. I. em.

Stari-Bečejen, Kraljevića Marka 93. sz.
alatti Surján-féle üzletet átvettem, minél-
fogva felhivatnak a hitelezők, hogy néáni
követeléseiket nyolc napon belül nálam je-
lentsék be.

Stari-Bečeje, 1925. február 17-én.

Pesti Kálmán

1437

Uj szobafestő és mázoló

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy a
Stern Zsigmond szobafestő cégtől 18 évi működés
után kiléptem és a Paje Kujundžićeva ul. 11. szám alatt
a Molczer-házban

szobafestő és mázoló műhelyt nyitottam
Suboticán töltött hosszú működésem biztosíték arra,
hogy az e szakmába vágó munkákat a legizlésesebben
fogom elkészíteni, miért is a n. é. közönség szíve-
támogatását kérem

Matkovicz Simon

szobafestő és mázoló

Lakás: III. Kumičićeva ul. 47.

1201

és pedig kétszer mosott kovács-szén, kocka-
szén ipari célra legolcsóbb napi árak mellett
elvámlva ab vagon Osifek

Faszén

I-a száraz pormentes szivógázmotoros üzeme
nagyon alkalmas, ajánlunk mindenkorl pontos
szállításra legolcsóbb árak mellett.

DANICA FAIPAR OSIFEK

Desatura ulica 27. (Telefon 404)

1237

Csibucsibikém!

Irtá: Henri Duvernois

— Csókolj meg Auguste!
Napjában legalább százszor mondotta ezt Pauline,
ott és akkor, ahol és amikor éppen észébe jutott.
Mikor Auguste megismerkedett Pauline-nal, éle-
tének legboldogabb korszakát töltötte: a tejkeres-
kedéseket látta el szépen csomagolt juhsajtjal. A női
vevőközönség mindig örömmel fogadta a göndörhaju,
jónövésű fiatalembert s esténként majd mindig
vendégségben volt, ahol nagy volt a keletje; Auguste
Commandeux ugyanis nagyon szépen zongorázott.

Most is éppen a zongora mellett ült, mikor Pauli-
ne-t, aki a kóta forgatására vállalkozott, megszállta a
csókéhség. Auguste-ba a szenvedélyes csók beléfoj-
totta a lélekzetet s kétségbeesésében olyan harnis ak-
kordokat ütött le, hogy Pauline atyja, Chalançon ur,
a szomszéd szobából átkiáltott:

— En bizony nem tudom bevenni ezt a modern
muzsikát!

Aztán — jött, aminek jönnie kellett s Auguste
maga sem vette észre, hogy férj lett belőle. A hozó-
mány százötvenezer frank volt s a kis, sovány és
jelentéktelen Pauline kívánságára Auguste nehéz szív-
vel lemondott a sajtkereskedésről.

Pauline mindig és mindenütt ott volt. Ha este
hazamentek, Pauline már a lépcsőn kezdte a csóko-
lódzást s a szegény férj furdott a vorejtékben, míg
feljutott a lakásba. Egyszer rosszul lépett s kifica-
mlította a lábát, mire a megrémült háztulajdonos fel-
vonót csináltatott. Ettől kezdve a lépcsőházban jár-
ók »óóóó-uu-ii« és hasonló artikulátián hangokat hal-
lottak a mozgó felvonóból.

Pauline fáradhatatlan és tüntető volt a szerelem-
ben. Társaságokba cipelte magával férjét, akinek
haját, bajuszát kdsütötte, fantasztikus ruhákat adott
rá, de közben egy sárkány féltékenységgel örkö-
dött fölötte. Kárpótlásul egész sor különös becézé-
nevet talált ki számára s hol Pimpilinek, hol meg
Snikisnukinak nevezte.

Auguste végül is megelégette a dolgot.

— Drágám, — mondotta — most Meléznéhez me-
gyünk s nagyon kérlek, ne szólíts a nyilvánosság
előtt Pimpilinek, se Snikisnukinak... Egymásközött
lehet, de ha mások is jelen vannak...

— Értem! — felelte szárazon Pauline.

Az estélyen Auguste kitünően érezte magát s oda-
adón udvarolt a szép Meléznének. Egyszerre mesz-
szíról egy éles hang kiáltozni kezdett: Pimpili-i-i!

— Nem önt keresik? — mosolygott Melézné.

Auguste bíborvörös lett. Pauline végre rátalált, de
férje haragosan fordított hátat.

— Hát nem vagy Pimpili, sem Snikisnuki? Hát
hogy hívjalak? Megvan: Csibucsibikém!

Hazaérkezve Auguste hosszú levelet írt egy or-
vosbarátjának s azonnal ágyba feküdt, mint akit su-
lyos betegség gyötör. Másnap eljött az orvos, komor
fekete redingote-ban, gyászos arccal. Pauline nyugta-
lan lett, mikor a beteget vizsgálni kezdte.

— Asszonyom, — inondotta az orvos — specialis-
tája vagyok a systaltikának s őszintén szólok önhöz.
A diastolen fuvó jellegű zöreje hallható. Mi ez? Hydro-
carditis, vagy endocarditis? Még nem tudjuk. Bizo-
nyos, ha a Botal-nyílás nem záródik, beáll a cya-
nozis...

— Fordítsa le doktor ur, az isten szerelmére...

— Világosan: Commandeux ur szíve meg van tá-
modva. Semmiféle izgalomnak nem szabad öt ér-
nie... mindenekelőtt a házasetetet kell felfüggesz-
teni. Egyetlen csók megölhetné!

Ettől kezdve új élet kezdődött. Pauline odaadón
ápolta férjét.

Auguste néhány nap múlva valóban jobban érez-
te magát. Pauline úgy nézte őt, mint a kutya az or-
rára tett cukorarabot, amelyhez nem szabad nyul-
nia, mielőtt gazdája háromig nem számol. Auguste
ezt az állapotot kielégítőnek találta, annál is inkább,
mert Pauline a csókolódzással nem is kísérletezett
többé.

Néhány hét múlva újból folytatta a szép özvegy-
gyel, Meléznével a megkezdett flörtöt. Az asszony
kacér volt, de tartózkodó, szenvedélyes, de egyben
hüvös is. Egy este ismét hivatalosak voltak Melézné-
hez s mialatt a meghívott muzsikusok a zongoraszo-
bában szórakoztatták a vendégeket, Auguste és Me-
lézné visszavonultak a budoárba. Melézné végül is
nem állt ellen Auguste ostromának s legyőzve sze-
relmesen omlott a férfi karjaiba. Egyszerre hangos
rikácsolás zavarta fel őket. Pauline jelent meg az
ajtóban, kezében az orvoságos üveggel:

— Rögtön vedd be az orvoságot! Majd később
beszélünk! Ne félj, nem bántlak, Csibucsibikém! Nem
te vagy az oka, csak másutt kerestéd azt, amit ott-
hon nem tudtál megtalálni. Pedig mindez csak sze-
relemből történt! Igyál, Snikisnukim, Pimpilim, Csi-
bucsibikém!

Aztán Meléznéhez fordult.

— Igazán sajnálom önt, asszonyom. Azt hitte ta-
lán, hogy én egyedül nem vagyok Auguste-nak elég?

Értesítés

Értesítem a n. é. közönséget, hogy üzletemet
ugyancsak a Prokesch palotába (volt Ujedina
Banka) helyiségébe helyeztem át.

Felhívom a n. é. közönség figyelmét magna-
gyobbított és ujonnan berendezett üzletemre, hol
legelőnyösebben szerezheti be tavaszi szükségleteit,
covercot, bereberi, valamint férfidivat szöve-
tekben, sejmekben, vásznakban, chiffonok-
ban stb. cikkekben nagy választék.

A t. vásárló közönség szíves pártfogását kérem

Horovitz Mátyás

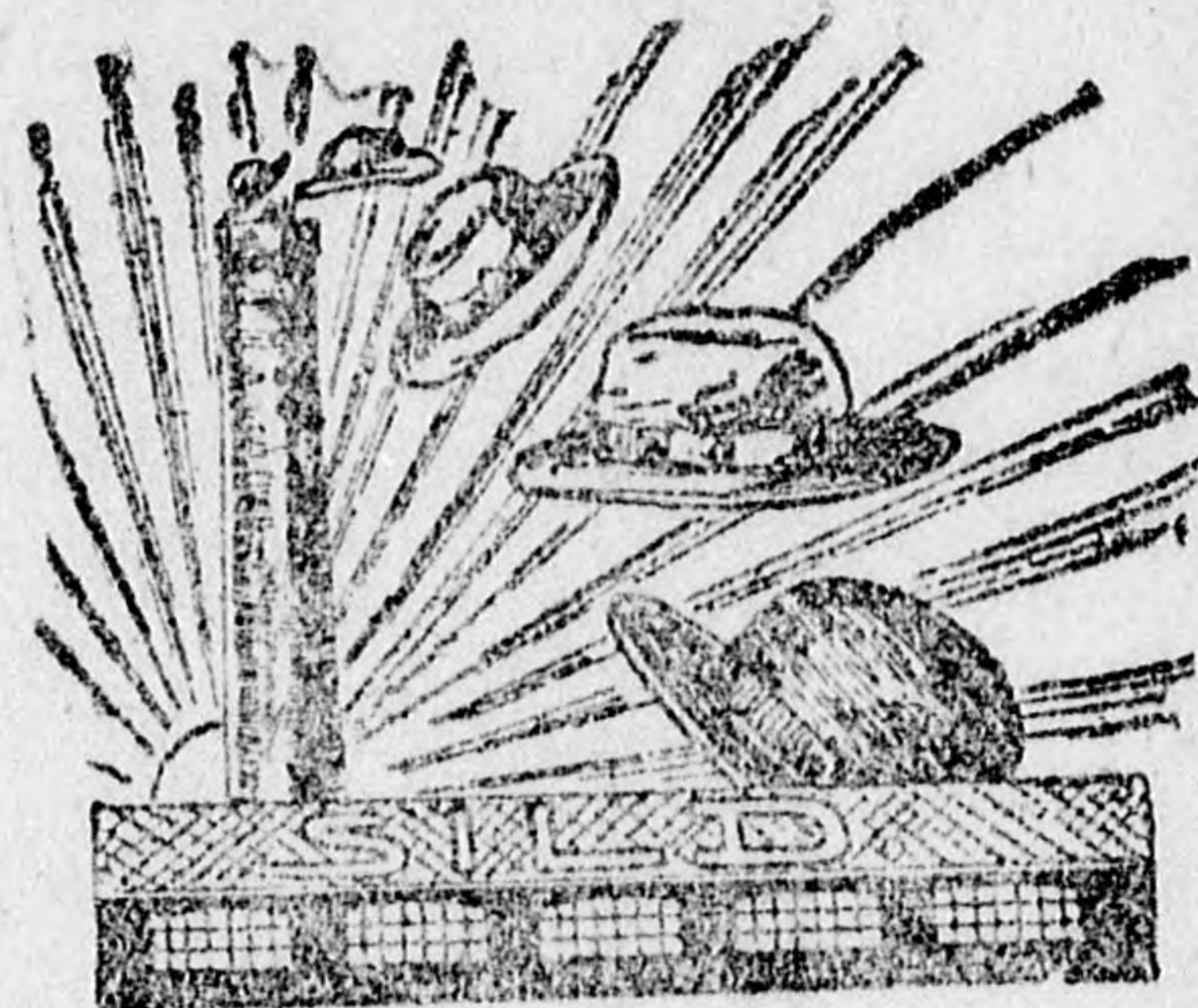
Subotica, Aleksandrova ul.
Prokesch palota

1276

Nyilatkozat.

Tisztelettel értesítem t. vevőimmet, hogy
utazóm: Wiener Ferenc ur üzletemből ki-
lépett és sem üzletkötésre, sem inkasszóra
nincs jogosítva

Schaffer Ármin

Női kalapok és urak figyelmébe!

Megérkeztek a külföldi legmodernebb női-
kalap-formák, amelyekre elvállalom min-
dennemű és minőségű női szalmakalapok
átvarrását és minden színben festését.
Uj női szalmakalapok 75 dinártól fel-
jebb, valamint női kalapdiszek nagy
választékban kaphatók. Mindennemű férfi-
kalapok átalakítását is elvállalom

SILD KALAPIPAR
SUBOTICA, CSIRKE-PIAC

MŰBUTOROK

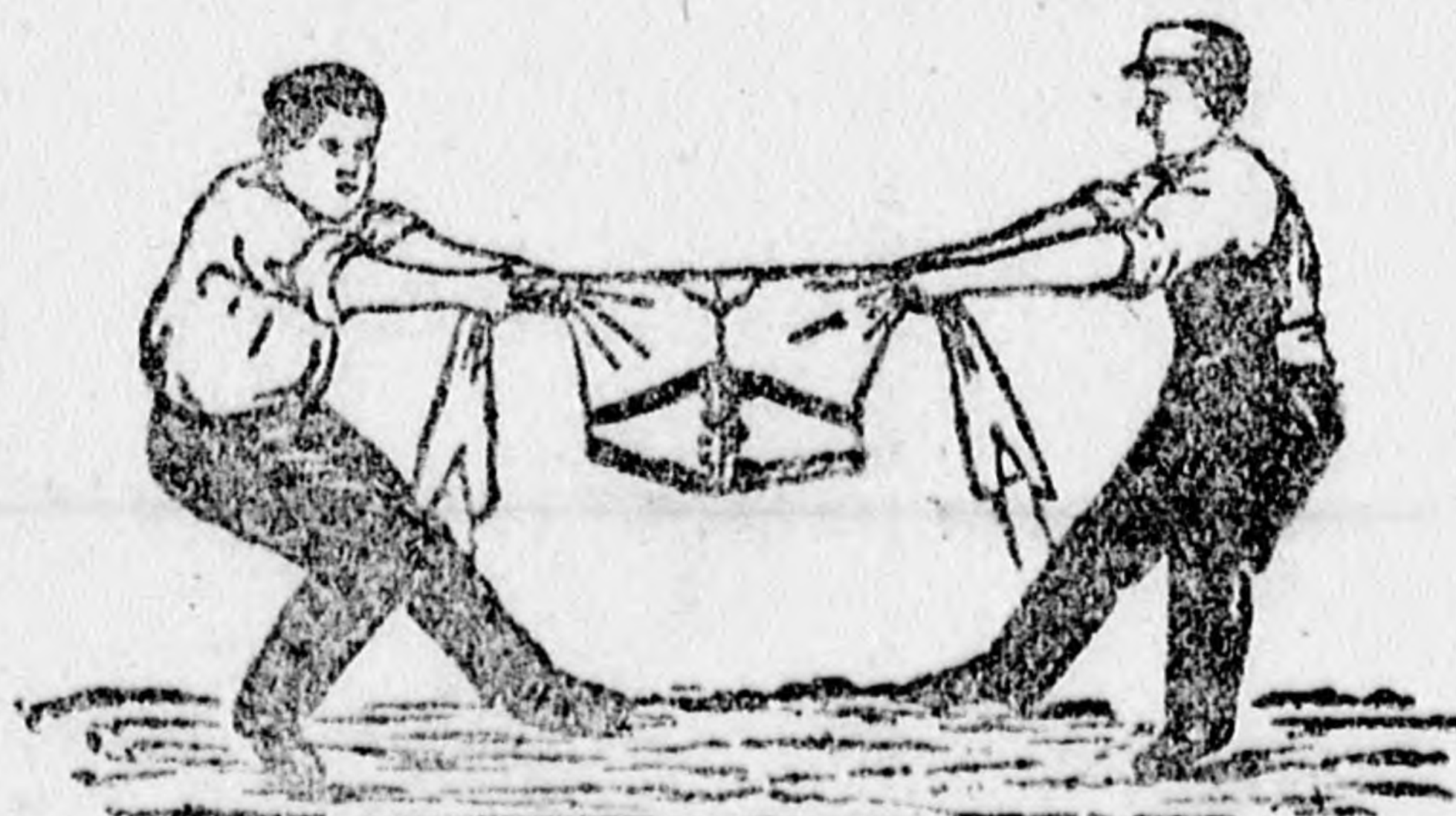
LEGOLCSÓBBAN

Erdélyi Antal

Lakásberendezési vállalatnál, IV. Sudarevića n. 4.

Horvátország, Slavonia és Vojvo-
dinában tökéletesen bevezetett **UTAZÓ**
több éves gyakorlattal, megfelelő nyelvismerettel
kerestetik nagyobb szappangyár részére. Első-
rangú referenciákkal, fizetési igény megjelölésével,
főnyképpel ellátott ajánlatok „Eredmény” jellege alatt
a kiadóba kéretnek.

1335

ELSZARITHATATLAN FEHÉRNEMŐ
mindenkinél olcsóbban
KRAUSZ BÉLA i DRUG SUBOTICA
Rudičeva ulica 3. Ugyejen a címre!

BUTOR

tömbr keményfa, elsőrangú gyártmány. Versenyen kívüli árak! Nagyban és kicsinyben. Teljes hálószoba berendezés l-a keményfából 4400 din.-től feljebb
Teljes ebédlő berendezés divatos 12.500 din.-től feljebb
Teljes konyhaberendezés fehérre lakkozott 1950 din.-től feljebb
„DOMUS” butorgyári-terakat Bernat Pessing Novisad, Zeljeznička utca 105-107. Mitrovica, Planicka-ul. 9-11.

WEITZENFELD és TÁRSA

Alapítva: 1902. Subotica Telefon 190 sz.

Távíratcím: Kenderipar. Iroda: Városi bérpalota
Telep: Sentai put.

MOQUETTE-, GOBELIN- és SELYEM BUTORHUZATOK, FÜGGÖNY ÉS DRAPERIA ANYAGOK, KOKUSZ, SPÁRGA és GYAPJU FUTÓSZÖNYEGEK,

PERZSA és SMYRNA SZÖNYEGEK

NAGY VÁLASZTÉKBAN. PATENT ROLETTA RUDAK

AJÁNL: LÓPOKRÓCOT, TÜZOLTÓ- és KERTI TÖMLŐKET, UJ LISZTES, GABONÁS, GYAPJU-, TOLL-, KOMLÓ- és SZALMAZSÁKOKAT, MATRAC- és ROLETTA SZÖVETEKET JUTÁBÓL és LENBŐL, MINDENMŰ HÁZIVÁSZNAT, ZSINEGET, KÖTELET és HEVEDERT

PONYVAELADÁS és KÖLCSÖNZÉS

FOGORVOSI MÜTEREM

Novisadon teljesen modernül berendezve, megbetegedés miatt
ELADÓ
Cím megtudható
SCHMOLKA hirdetésjében
Novisad, Putoški put 2. sz.

Praktikus könyvelő ajánlkozik óráknyvelésre. Szíves ajánlatok „PONTOS” jellegre a kiadóba kéretnek
1312

Dr. SZEGŐ K.
SZANATÓRIUMA
feleittek és gyermekek számára
ABBAZIA (Italia)
Hiszó, edző, diétikus kurák. Sztobajok, érelmesszesedés anyagcsere, nő- és ideggyógyítására elsőrangú gyógyintézet.
7 éven felüli gyermekek kísérő nélkül is felvételnek.

Tojásos és minden egyéb méretű ládát
megrendelésre is, azonnal raktárból lego'csöbbsen szállítok
Glied Gyula ládagyára Subotica
Telefon: 269. 1372

Minden praktikus hölgy

Les Tissus A.G.B

kér. Kereskedők saját érdekükben tekintsek meg kollekcióinkat.
Eladás csak nagyban:
ZAGREB, JELAČIĆEV TRG 20/III. — TELEFON 6—99.

Allandó munkára keresek egy képzett **mechanikust**
aki kerekpár-, varrógép-, írógép- és fegyverjavításban tökéletesen jártas
GÖRBE JÁNOS STARI-BEČEJ

Bünt követ el, ha cipőszükségletét nem a „Danica”
cipőüzletben szerzi be, mert a „Danica” cipő a legszebb, legtartósabb s legolcsóbb

Szőlőtermelők!
2-5 éves gyökeres ojtványok, egy éves amerikai gyökeres és sima vadveszők minden fajban, valamint nemesített 2-3 éves gyümölcsfák, rózsafák megrendelhetők
Gebhardt József, Novi-Sad
Jovanovski trg 6 1032

Gyárunk áthelyezése előtt a raktáron levő ebédlő-, háló-, uriszoba berendezéseket **minden elfogadható áron kiárúsítjuk.**
Saját érdekében győződjék meg butoraink elismert jó minőségéről valamint feltűnő olcsó árainkról
CZIGLER, KÁICS és TÁRSA BUTORGYÁRA SUBOTICÁN
a Barátok temploma mellett 316

Belső berendezési munkálatokra keresünk teljes jártasságu **villamos-szerelőket.**
„GLOBUS” VILLAGOSSÁGI VÁLLALAT
VELIKI-BEČKEREK 1370

PAPLANOKAT
pohlyból, gyapjuból és vattából újat és régít a legszébben kikészítik házait is. Raktáron tartok minden színben jó és olcsó
PAPLANOKAT
NÉMETH MARGIT
edénypiac, görzürdő oldalán
Németi trafikban.

ELADÓ
TELJES PÉNZINTÉZETI BERENDEZÉS
1. Igazgatósági tanácssterem butorai:
1 bőrdíván a hozzátartozó 2 drb. nagy club bőrfauteuil és további 4 drb club bőrfauteuil és 1 drb Thonet karszék: bőrfűtéssel, 1 drb 200 cm hosszú tanácskozó asztal, 1 drb kézi nyomtatványszekrény, 1 álló ruhafogas és 1 drb csillár.
2. Vezérigazgatói iroda butorai:
1 drb redőnyös amerikai íróasztal, 1 drb familás amerikai forgó írószék, 1 drb toltató amerikai kéziasztal 3 lappal, 1 drb redőnyös íróasztali tekvő villanylámpa, 1 bőrdíván, 4 drb Thonet karszék, 1 drb amerikai tanácskozó asztal 180 cm hosszú, 1 drb amerikai redőnyös okmány szekrény 200 cm magas, 1 drb 3 stánu Arnheim pénzszekrény vadonatúj, 1 drb 90 cm Smirna szőnyeg, 1 falóra, 1 drb álló ruhafogas 1 drb csillár.
3. Pénztárterem:
2 drb redőnyös amerikai íróasztal a megfelelő székekkel, 1 drb lapos amerikai íróasztal 150 cm hosszú, 1 drb rövid amerikai íróasztal, 2 hosszú puff, 2 írószekrény tából, 1 Arnheim pánél pénztárszekrény kettő nyitó ajtóval, felső vasasze 150 cm magas, 80 cm széles, 70 cm mély, alsó farsze 50 cm magas, 1 Arnheim okmány szekrény, 1 m széles, 2 m magas, 1 telefonasztal, 1 írógépasztal oldal fiókokkal, 1 orókatartó, 1 falóra, 1 álló ruhafogas, 4 drb falruhafogas, 12 méter hosszú pénztártermet elválasztó puli márványlappal és felső társzóasztal 1 Frema kopogép, 1 Oliver írógép, hozzávaló bőrtos írógépasztallal, 3 felső világítási villanylámpa, 4 falikar és 3 álló íróasztali lámpa, 2 Thonet pód, székek, irodai szerek, számológépek stb. stb. — CÍM A KIADÓHIVATALBAN. 129

MÉRT RONTJA HITELET?
A kézzel vagy rossz írógépen írt levéllel időt pocsékol, bizalmatlanságot kelt, hitelt ront! A kifogastalan külsejű, jó írógépen írt levéllel időt takarít, bizalmat kelt, hitelt szerez!
VEGYEN „MERCEDES” ÍRÓGÉPET!
Villamos írógépek
A legmodernebb szerszám s szakudás nélkül szétszedhető és karbantartható kicserélhető betűzetű írógép

Írógépjavítást vállalunk
Részleteire is kaphatja! Ha vevőnk minden irrodafelszerelési és papírárut stb jelentékeny engedménnyel kap) Kérjen azonnal ajánlatot és prospektust
S. H. S. vezérképviselőt WILHEIM S. és FIA SUBOTICA

Utazó írógépek
Megtakarítja a mechanikusnak fizetett karbantartási díjat. Egy géppel latin és cirill betűvel írhat
Karbantartást vállalunk

5 km. kevéssé használt
IPARVÁGÁNY
10 jó meterenként 5-25 kg. súlyu, 20 drb. vagonnal, váltókkal, fordító korongokkal, és az összes szükséges kötőanyagokkal
ELADÓ
PAJZS FIVÉREK gazdaságában BOCSAR, BANAT
1358

KORZÓ MOZI * LIFKA MOZI

Csütörtől - vasárnapig
Alfred Savoir
 pikáns vígjáték filmen
KÉKSZAKÁLL
 8-ik
FELESÉGE
 Francia bohózat 5 felvonásban. Főszereplő az elegáns és csodaszép **GLORIA SVANSON** Paramount film!

Csütörtől - vasárnapig
 Hónapok óta várt szenzáció!
 Harry Piel
 ezidei első újdonsága minden képzeltet felülmúló attrakciója
Veszedelemes nyomokon
 Merész történet 7 felvonásban

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és utasító kétszeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 dinár. Csak felbélyegzett jellegű leveleket továbbítunk. Kérdésküldésekhez válaszdíj meg kell lennie.

OLCSÓBB LETT A SZEMÜVEG

Valódi Zeiss üvegek garancia mellett. Legnagyobb választék Villany-üveg.
TENNER OPTIKUSNÁL
 Subotica Kralja Aleksandra ul. c. 11. szám

KANADA

? Szeretne ön is Kanadában levő férjéhez vagy atyjához menni?
 ? Vannak már Kanadában rokoni vagy barátai, kikhez szeretne kivándorolni?
 ? Akar ön is Kanadába menni, hogy ott farmot szerezzen magának?
 Ha Kanadába akar menni és a fenti vagy más kérdésekre pontos felvilágosítást óhajt, forduljon a következő címre:
CANADIAN PACIFIC
 Beograd, Wilsonov trg 107
 Zagreb, Petrinjska ulica 40

LEVELEZÉS

Fiatal urileány, kelengyével, 2-3 szoba, butorral, 100.000 dinár értékű ingatlanmal; kíván levelezni házasság céljából komoly, jó állású uriemberrel. Leveleket kérem Komolyjelzigére a kiadóba. 1430

Gyöngvirágom. Nagyon sokat gondolkodom a viszontlátásra. 22 vagy 29. Csokolom. Jól vagyok. 1431

Mérlegképes könyvelő, szerb, magyar és német felső keresk. iskolai képzettséggel, főbb évi bank és keresk. gyakorlattal, a levelezésben is jártas, állását változtatná. Elmentne pénzügytérhez, nagyobb ipari vagy keresk. vállalatokhoz nagyobb vajdasági városban, esetleg Kikindán. Becses megkeresést a kiadó továbbít. 1282

ELADÓ MALOM

Bácskában, Ku pinközségben, jótérő vidéken egyedülálló négyjáratu motormalom, házzal, fűszer- és rövid ru üzlettel, komlószáritóval és raktárral más válla a miatt
ELADÓ
 Üzembem megtekinthető bármely napon
Plachtinszki Pál
 Kulpin 1416

5 éves kisleánykámhoz német nyelvet beszélő feltétlen intelligens urinót keresek nevelőnek, ki mint családtag lesz tekintve. Uri ellátás, külön szoba és havi ezer dinár fizetés mellett. Fényképpel ellátott ajánlatot kér Grünfeld Herman Stara-Kaniža. 1360

Boltiszolga felvétetik. Klein Géza Subotica.

Fogtechnikusnő

aki ugy a technikai, mint az operatív munkákban elsőrendű erő, évek óta önállóan vezet egy nagyforgalmu fogorvosi műtermet, állást óhajtana változtatni
 Érdeklődők levelei „Fogtechnikusnő“ jelzigére kérem a **KURIR** hirdetési irodába Subotica. 1435

Soiför, németországi bizonyítványokkal, józan és lelkiismeretes, beszél és ír öt nyelven, állást keres. Löwenberg János, Novi-Úrvas I. 30. 1403

STENICIN

a legjobban bevált fereg és **POLOSKAIRTÓ**
 Kezelése egyszerű, nem piszkít. — Kapható **Drogerija Landauer** Subotica. 5000

Intelligentes Fräulein wird zu einem 5 jährigen Knaben zum sofortigen Eintritt gesucht. Adresse in der Administration. 1407

Intelligens fiuk tanulógyakornoknak felvétetnek. „Juwelia“ ékszeripar, Dobanovackog (Corda) ul. 1443

Soiför szakképzett, ki szerelést is vállalja, állást keres. Csak állandó állásra feleltet. Fejős Lukács St.-Kaniža. Sencauska ul. 4. 1428

Elsőrangú jövedelmező iparvállalathoz 200-300 ezer dinár tőkével bíró

társ keresetlik

az üzem kiterjesztéséhez lehetőleg aktív részvétellel
 Cím: **Reklam hirdetőirodában** Novisad, Jevrejska ul. 6

A rövidáru angro-szakmában tökéletesen jártas segéd, ki a helyi piacon is jól be van vezetve; irodista, a könyvelésben és levelezésben jártas — szerb és német nyelvet tudó előnyben — felvétetük. Ugyanitt megbízható kiutatóink is felvétetnek. Cím a kiadóban. 1442

Özvegy **Pillischer Mátyásné** Stari Bečej
téglagyárát
 felszereléssel tetszés szerinti néhány hold földdel örök áron eladja. Esetleg a folyó évre 1926. április 1-ig bérbeadná.
 Jelentkezhetnek **Trebjtsch Jakabnál** Stari Bečej en

Házmester keresetlik. I. Senec ulica 32. 1283

Képviselőteket elvállal subotica-i rövidáru nagykereskedő, ki Bánáiban, Bácskában és Baranyában jól be van vezetve. — Cím a kiadóhivatalban

Fiatal jó munkás borbélysegéd, vidéki is, és tanonc azonnal felvétetnek. Heli Péter Subotica. Gajeva ul. 61. 1412

VÉTELE-ELADÁS

Háló- és ebédlőbutorok jutányosan eladók. Hock asztalos. Palics volt Hoffier-villa. 1300

Női kelengye, kosztüm, cipők, kalapok, egészen új állapotban, jutányos áron eladók. Megtekinthető: Skolska ul. 18. Bajai iskola mellett. 1223

Eladó 20 HP szivógáz-motor 54 colos Hoffier cséplővel. Bályz Ferenc Mol. Bačka. 1430

Sentán a város alatt Karjadi-ut mentén 9 hold föld, tele buzavetéssel, tele kukorica alá, eladó. Bergel Jakab. 1436

KISS ZSÓLOGINTÉZETE
 mindentféle értéktárgyakra kölesont ad. Zalogból visszamaradt cirka 500 méter sötétszürke finom gyapjuszövet, szállításra; v. férfi, női raglán és télikabátok való. Ékszeresek, ruhák, kabátok, fémernemek és minden más tárgyak állandóan olcsón eladotnak, Subotica I. kör. Bogovičeva (Kinizsi) ul. 12. 5697

Gumi, gabardin és impregnált férfi és női essőköpenyek 400 din-tól teljebb **Eisler Izsónál**. Barátok temploma során. 1389

Előrendő fehér darabos **MESZET** beőczeni portland **CEMENTET** legjobb minőségű **retorta faszenat** vagonútfeleiben és kicsinyben ajánl
Révai Adolf
 Subotica, Terezijina ul. 1. Telefon 551. 227

15 év óta fennálló gabonauzlet elköltözés miatt eladó és azonnal átvehető. Leveleket „Jó üzlete” jelzigére a kiadóba kér. 1288

Garázs kapu 6 részes, centrifugál szivattyu, márványmosdó eladó. „Juwelia“ ékszeripar, Paic Dobanovackog ul. 4. 1447

Minden üzletágban tökéletesen jártas kereskedő három nyelv tudásával
könyvelői vagy utazói állást vállal
 eset eg vidéken is. Szives ajánlatok „Lejkismeretes” jelzigére a kiadóhivatalba. 1313

Keresünk megvételre 136 vagy 42 colos iókarban lévő komplett darálókövet, s egy 6-10 lóerős nyersolajmotort. Részletes ajánlatokat kívánunk. Dafié i. Szilberhorn Novi-Úrvas. 1429

Eladó ház 2 szoba, konyha és mellékhelyiséggel. V. Varoska 18. 1426

JEGGYÜRÜK 60 dinártól **KÖVESGYÜRÜK** 50 dinártól **ÓRÁK** 50 dinártól **SOK LAJOS** ékszerésznél Subotica

Üzletiethelyiség Novisadon a legjobb helyen, minden szakmának alkalmas, kedvező feltételek mellett átadó. Cím megtekinthető **Schmolka** hirdetőben Novisad, Putoški put 2. 1417

Magburgonya, apró, Wortmann-féle, rózsza és Imperjal fehér, 250 q. eladó **Schmidt Viktor** földbirtokosnál, Pozsegán (Slavonija). 1418

Motorkerékpár, 3 lovas, oldalkocsival, új gumival olcsón eladó. — Ladisl. Einberger Mokrin. 1424

Gyapjufonoda teljes be rendezés, iókarban jutányosan eladó. Ladislav Einberger Mokrin. 1422

JEGGYÜRÜK 40 dinártól **KÖVESGYÜRÜK** 30 dinártól **ÓRÁK** 40 dinártól **ADAM** ékszerésznél Rudics ulica 6.

Kisebb malomberendezés, 14 lovas szivógáz-motor, tarár, koptató, 14/9-es Ganz-hengerszék, 2 részű sikszita, daráskó, transzmissziók, telveitök, egyenkint is jutányosan eladók. Ladisl. Einberger Mokrin. 1423

Eladó 14-16 HP Benz szivógáz-motor, egy 6 HP gazdasági magánjáró kuzán és egy 46" ujoman felépített cséplő teljes felszereléssel. — Katona gépműhely Stara-Kaniža. 1406

Gyakorlott **réz-esztergályos** armatura **tömegmunkára keres** **STOLZ HENRIK** KULA

Két láncc föld a palicsi járdához közel, alkalmas lakóhelynek is. eladó. Tót István földbirtokos, Baisa, postafiók 11. 1419

UJ! UJ! **Bőrkereskedők** figyelmébe! **Bőrlerakat!**
 Tvorica **preradivjanja koza Draguljov Milojković i drugovi** Subotica, Zrnaj Jovina ul. 1 szám.

Lépcsősrostély, tüzelőberendezés szab. Thost-féle, fűrészporthulladék- és aprószentüzeléshez, majdnem új, eladó. Ladisl. Einberger, Mokrin. 1425

Deutsches Fräulein, die auch im Hausha te be hüfflich ist, wird zu 2 Kindern für sofort gesucht, Schriftliche Offerte sind zu richten an die Annoncenexpedition Schmolka, Novisad Putoški put 2. 1420

Szivógáz-motorra berendezett kétjáratu malom hízalddával és gazdasági épületekkel együtt más vállalat miatt sürgősen eladó. Bővebbet ill. Nagy Jánosnál Sztarihečei. 1392

Eladó egy iókarban levő cséplőgarnitúra 8 HP Schuttlerworth-kazánmal és Ruszton-gyártmányu cséplővel. Jakovljevitv Lázár földbirtokos. Ada. 1397

Vas- és fémöntvényeket gyárt, nikkelez és galvanizál: **KRAUSZ** **VELIKI-BECSKEREK**, a fővároszéli palota mellett TELEFON 329 780

KÜLÖNFÉLE Felvilágosításokat katonaüggyekben, kinék mennyit kell szolgáltatnia stb. csak levélben legpontosabban „Biro” Subotica, Aleksandrova 9. ad

Külfeljárati butorozott szoba konyhával kiadó. — Ivics vendéglő, Vilsonova ul. 60. 1386

Író- és számológépek melyen leszállított árak mellett kaphatók **Paul Keresztély** cégnél Novisad, Vilson tér 7

2 szoba-konyha, előszoba és mellékhelyiségekből álló lakást keres egy gyermekek házaspár. A lakbér személyes megállapodás szerint, közvetítő nélkül. Cím a kiadóban. 1405

Údvari helység Főtéren kiadó. Bővebbet „Juwelia“ ékszeripar, Dobanovackog (Corda) ul. 4. 1446

Svéd torna berendezés tornaegyleteknek, iskoláknak is alkalmas **eladó** **Dr. WOLF** főpostával szemben.

Egy, lehetőleg a beltérhez közel lévő csinosan butorozott szobát keres **Mladenovic Dusán**, a munkásbirt. pénztár id. igazgatója. Telefon: 1-10. 1443

Kilenc hold jó szántóföldet bérbe adnék kedvező árban, három kilométer távolságban. — Bővebbet „Progres” Subotica. 1413

Gummihélyvezető bármilyen nyelven készít **Molnár József** Subotica, Frankopanska ulica 25. Megrendeléseket a Bácsmegyei Napló kiadóhivatala is elfogad.

VALODI ZEISS
SZEMÜVEG
 TELEFON 216

Kapható: 9555
Deutsch Izidor
 optikusnál
 Subotica
 Javításokat vidékre isazonna

FOGLALKOZÁS
 Gyári irodavezető, szerb, magyar, német levelező, perfekt könyvelő napi 1-2 óra mellékfoglalkozást vállal, esetleg állást változtatna. Szives megkeresések „Önálló” jelzigére a kiadóba kéretnek. 1244

Megbízható üzletvezetőt keresek speditőr- és faizlethez. Pálfi-fatelep. Pálfiéki put. — Ugyanott széná minden mennyiségben kapható. 1347

Hatóságilag eng. **zálogintézet** Subotica Aleksandrova ul. 4.
 Arany, ezüst és ruhaneműekre, valamint kereskedelmi árakra **előnyös kölcsönöket ad.**

Szabászsnő, elsőrangú munkkerő, bluz-szabáshoz felvétetik. Beck Jenő kötőáru üzeme, Gözjárdó mellett. 1432